

เพื่อนร่วมงานในบริษัท เมื่อทราบว่าสมรรถจะทำแต่งงาน
หลายๆ คนได้แต่สมน้ำหน้าศศิวิมลที่ถูกทิ้ง เพราะมีความทะเยอทะยานมาก
เกินไปว่า "... เขาอกหักไม่รู้เรอะ ใฝ่สูงเกินไปก็ดี ไม่รู้ว่า เขายังตากหน้า
มาทำงานได้ยังไง คนซุบซิบกันทั้งบริษัท ดวงกันอยู่เป็นปีๆ...
(เรื่องเต็ม : 472)

ด้วยความใฝ่สูงของศศิวิมล ทำให้เธอต้องผิดหวังใน
ความรัก เมื่อเลิกกับสมรรถ เธอจึงประصدชีวิตกับผู้ชายคนอื่น ๆ อีกหลายคน
เพราะถือว่าผู้ชายเหล่านั้นสนองความต้องการทางเพศให้เธอได้ ลักษณะนิสัย
และพฤติกรรมเช่นนี้จึงทำให้ชีวิตเธอไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นการ
ใช้ชีวิตที่ผิดพลาด

7.3 สภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนในเรื่อง จันทร์ข้างแรม

ในเรื่อง จันทร์ข้างแรม ผู้แต่งได้สะท้อนปัญหาของตัวละคร
คือปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม คือปัญหาสื่อมวลชนประเภทหนังสืออ่านเล่น
ที่มอมเมาเด็กและเยาวชนในเรื่องกามโลกีย์ ปัญหาส่วนตัวที่หลงติดใน
กามารมณ์และมีความทะเยอทะยานใฝ่สูง จนกระทั่งต้องประสบกับความ-
ล้มเหลวในชีวิต

7.4 สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนในเรื่อง จันทร์ข้างแรม

ผู้แต่งได้สะท้อนสาเหตุของปัญหา ดังนี้

7.4.1 สาเหตุจากครอบครัว

ผู้แต่งได้สะท้อนสาเหตุของปัญหาของตัวละครที่เกิดจากการเลี้ยงดูของครอบครัว ซึ่งส่งผลให้บุตรในครอบครัวกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาดังเช่นครอบครัวของศศิวิมลที่มีลูกสาวคนเดียว ทั้งพ่อแม่ต่างดูแลเอาใจใส่ลูกเป็นอย่างดี ศศิวิมลจึงทำงานบ้านไม่เป็น เพราะมีญาติมาช่วยทำงานบ้าน แม้ก็มีสุขภาพไม่ค่อยดี มีโรคประจำตัวทำงานหนักไม่ได้ งานทั้งหมดจึงตกเป็นของน้าสาวที่มารับจ้างทำงาน ศศิวิมลจึงกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาเพราะการเลี้ยงดูของพ่อแม่หลายประการคือ

7.4.1.1 พ่อเป็นผู้นำครอบครัวมากเกินไป

ครอบครัวนี้พ่อจะเป็นผู้นำจะนั่นทุกอย่าง จึงขึ้นอยู่กับพ่อ แม่ไม่มีบทบาทไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตามแม้แต่การอบรมเลี้ยงดูลูก ดังที่ผู้แต่งได้บรรยายถึงแม่ของศศิวิมลที่ไม่มีบทบาทอะไรเลยว่า

แม่เป็นผู้หญิงในโลกยุคเก่า เมื่อเล็กอยู่ในคำสั่งของบิดา เมื่อสาวอยู่ในคำสั่งของสามี เมื่อแก่ก็คงอยู่ในคำสั่งของบุตร ไม่มีวันเป็นตัวของตัวเองได้แม้เพียงวันเดียว แต่แม่ก็พอใจในชีวิตของแม่ มีความสุขไปตามประสาอยู่บ้านทำงานบ้าน ปรนนิบัติพ่อแม่ลูกหัว ตอนแก่ก็ช่วยเลี้ยงหลานเหมือนหญิงไทย แก่ๆ ทั่วไป มีกินมีใช้ และมีเงินทำบุญบ้าง ชีวิตเช่นนี้ก็เป็นที่พึงพอใจแล้ว (เรื่องเดิม : 21)

แม่ของเธอเป็นผู้หญิงสมัยเก่าที่พร้อมจะคล้อยตามสามีทุกเรื่อง ในตอนที่ศศิวิมลเป็นเด็กแม่จะไม่มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนทุกอย่างขึ้นอยู่กับพ่อหมด ลูกจึงไม่สนิทสนมกับแม่และเมื่อโตขึ้นก็ไม่สามารถที่จะปรึกษาเรื่องต่างๆ กับแม่ได้

7.4.1.2 หลงในตัวลูกมากเกินไป

ศศิวิมลเป็นเด็กที่รูปร่างหน้าตาดี พ่อจึง

รักและทะนุถนอมมาก โดยซื้อสิ่งของเครื่องใช้ที่มีราคาแพงให้ และยังสนับสนุนให้ลูกได้แต่งตัวสวยๆ เหมือนลูกของคนที่มีฐานะร่ำรวยมีสกุลในกรุงเทพฯ ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงพ่อที่ดูแลลูกสาวเป็นอย่างดี ถนอมแม่แต่สิ้นเท้าของลูกสาวว่า

เด็ยวสันเท้าแตกหมด ไม่สวย ตูตีนแม่แกชึ เห็นไหม พ่อคิดถนอมกระทั่งเท้าของลูก กลัวจะไม่สวยแลดูเหมือนเด็กยากไร้ พ่อเห็นเท้าของเด็กสาวลูกผู้ดีมีเงินในกรุงเทพฯ เวลาเขาสวมรองเท้าเปิดมันนุ่มเนียนน่าดู ไม่มีรอยแตกด้านด้าอย่างเท้าแม่ หรือแม่ลูกจัน (เรื่องเดิม : 57)

นายจาดพยายามดูแลเอาใจใส่ลูกเป็นอย่างดี และหวังอยากให้ลูกได้ทำงานที่ดี มีหน้ามีตา และมีคู่รักที่เหมาะสมกัน

7.4.1.3 ตั้งความหวังในตัวลูกสูงมากเกินไป

พ่อได้ตั้งความหวังในตัวลูก อยากให้ลูก

ได้งานทำที่ดี มีคู่รักที่ดี นายจาดจึงคิดถึงลูกว่า "ลูกแก้วเป็นความหวังของพ่อ... พ่อภาคภูมิใจในตัวลูกของพ่อมาก" (เรื่องเดิม : 12) และพ่อยังได้ปลุกฝังเกี่ยวกับการคบเพื่อนผู้ชายว่า "ลูกแก้วสวย หน้าตาดี สมองไม่เลว เรียนดี มีทุนทรัพย์จะเล่า เรียน เพราะฉะนั้นมองสูงเข้าไว้ อย่ามองต่ำ" (เรื่องเดิม : 12) และพ่อยังได้ย้ำถึงอนาคตของลูกสาวว่า "...ลูกแก้วของพ่อ พ่อวางอนาคตไว้ให้ลูกแก้วไกลกว่านี้มากนัก" (เรื่องเดิม : 15)

นายจาดหวังจะให้ลูกได้คู่ครองที่เหมาะสม จึงกวาดขันเรื่องการคบเพื่อนของลูก และเห็นว่าโชติช่วงเป็นเด็กหนุ่มที่ต่ำต้อย ไม่สมควรที่ลูกจะคบด้วย นายจาดยังปลุกฝังเรื่องอนาคตที่สูงส่งกับลูกสาวอีกว่า

มองสูงไว้อย่างมองต่ำ รับรองได้ว่าพ่อเตรียมทุกอย่างไว้
สำหรับลูกไม่น้อยหน้าใคร พ่ออาจจะไม่มีคฤหาสน์ราคาสิบล้าน
ให้ลูกอยู่ แต่ลูกแก้วของพ่อก็จะอยู่ในระดับชนชั้นกลางค่อนข้าง
สูง มีเงินล้านติดตัวเป็นมรดกไม่ต่ำต้อยด้อยค่าให้ใครมา
หยามได้ (เรื่องเดิม : 49)

การปลุกฝังในลักษณะนี้เพราะพ่อต้องการ
ให้ลูกสาวของตนมองผู้ชายที่มีฐานะดี มีหน้าที่การงาน ไม่ใช่คบหากับโชติช่วง
เด็กหนุ่มที่เป็นแค่ลูกนายช่างซ่อมรถไฟ ผู้แต่งได้สะท้อนความคิดของพ่อที่
ต้องการยกระดับตัวเองและมองอนาคตของลูกที่สวยงามว่า

สำหรับคนระดับนายจาด นายสถานีรถไฟเล็กๆ เงินล้าน
นั้นมากมาย ดูเหมือนจะใช้ไม่หมด พ่อเห็นอนาคตของลูก
สาวสวยสดงดงามและสูงส่งเป็นพระจันทร์ ที่คนระดับโชติช่วง
ไม่ควรจะชะเง้อตามอง (เรื่องเดิม : 49)

นายจาดจึงกีดกันไม่ให้ศศิวิมลคบกับโชติช่วง
เพราะเกรงว่าเด็กทั้งสองจะชอบพอกัน การห้ามคบบกนี้ทำให้โชติช่วงถึงกับ
โกรธแค้น และหาทางกระตุ้นให้ศศิวิมลรู้จักความรักก่อนวัยอันสมควร โดยที่
พ่อของศศิวิมลไม่ทราบ นายจาดได้ตั้งความหวังอันสวยงามไว้ที่ลูก แต่ลูก
เป็นเด็กยังไม่เคยคิดถึงเรื่องนี้ ดังที่ผู้แต่งบรรยายถึงความฝันของนายจาดว่า

ลูกแก้วนั้นฝันได้สวยงาม ตัวเธอไม่ตั้งความหวังอะไร
นักหนา... แต่พ่อตุจะฝันสูงเป็นความฝันสีชมพูเลยทีเดียวนะ

พ่อมองเห็นลูกสาวว่าเรียนเป็นบัณฑิต ทำงานหรูหรา มีบ้าน
สวยงาม ขับรถยนต์คันโก้ พ่อฝันเห็นลูกเขยหนุ่มหล่อหน้าตา
เหมือนนักธุรกิจหล่อๆ ที่พ่อเคยเห็นในหนังสือพิมพ์...

พ่อไม่อยากให้ลูกสาวแต่งงานกับข้าราชการหรือพนักงาน
รัฐวิสาหกิจธรรมดาๆ อย่างน้อยๆ ต้องระดับวิศวกรชั้นเยี่ยมๆ
... พ่อเห็นพนักงานบริษัทโก้ๆ หรือพวกนายธนาคารล้วน
หนุ่มหล่อวัยทำงาน ถ้าได้คนพวกนี้เป็นเขยพ่อคงมีความสุขไม่
น้อย พ่ออยากให้ลูกสาวทำงานโก้ๆ อย่างนั้นด้วย
(เรื่องเดิม : 78)

พ่อได้แต่ตั้งความหวังสูงไว้ให้ลูก โดยไม่รู้
ว่าลูกไม่เชื่อฟังยังคงติดต่อกับโชติช่วง และยังมีความสัมพันธ์ฉันคนรักอีกด้วย
ผู้แต่งได้แสดงความเห็นใจที่นายจาดไม่รู้พฤติกรรมของลูกที่ออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทางว่า

พ่ออยากให้ลูกเป็นคนหนึ่งในกลุ่มของคนเหล่านั้นด้วย และ
พ่อคิดว่าลูกสาวของพ่อมีสิทธิ ศติวิมลสวย สมองดี มีโอกาส
จะร่ำเรียนได้สูงพอ และมีเงินทองพอจับจ่าย

พ่อไม่รู้ว่าลูกสาวหมกมุ่นกับความรักวัยรุ่นน่่มากกว่าการเรียน
ด้วยซ้ำ...

พ่อไม่รู้เลยว่าความสัมพันธ์ของลูกสาวกับโชติช่วงคืบหน้า
ไปถึงไหนๆ นอกจากนั่งรถไฟกุมมือกันทุกเช้าทุกเย็น อ่าน
หนังสือรักหวานด้วยกัน ยังแอบไปเดินห้างสรรพสินค้าด้วยกัน
ทุกเสาร์บ่าย แล้วย้ายเป็นเข้าโรงหนัง นั่งกอดกันอยู่ท่าม
กลางความมืดสลัว

แล้วทดลองจูมพิตและสัมผัสสกายกายนอก ร้อนระอุเต็มหัวอก
ผ่าวไปทั่วทั้งร่างทั้งที่อากาศในโรงหนังเย็นเฉียบ คืนวันเสาร์
กลับไปนอนกระสับกระส่ายอยู่บนที่นอนหลายชั่วโมงกว่าจะหลับ
(เรื่องเดิม : 79-80)

7.4.1.4 ไม่ขึ้นนะ เรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ

นายจาดห้ามลูกสาวไม่ให้คบชู้ชู้ช่วง

แต่ก็ไม่ได้แนะนำว่าลูกควรจะทำอย่างไร เพราะนายจาดเห็นว่าลูกสาวยังเด็กมากคงยังไม่มีความรัก นายจาดได้พูดแต่เรื่องให้ลูกเลือกคบผู้ชายที่ฐานะร่ำรวย ดังที่ผู้แต่งกล่าวว่า

... พ่อคิดว่ายังไม่ถึงเวลาที่ลูกแก้วจะคบเด็กผู้ชาย
ควรเข้ามหาวิทยาลัยเสียก่อนหรือรอไว้ทำงานแล้วยังดี
จะได้ใช้สติในการคบเพื่อนผู้ชาย เพื่อนที่ดีๆ รวยๆ ทำงาน
โก้ๆ ไม่ใช่เพื่อนผู้ชายวัยเดียวกันและเป็นเด็กระดับก๊ากก๊อก
พ่อยังแยกใจตัวเองไม่ถูกในเรื่องการการเลือกคู่ของลูก
ปากพ่อพร้าห้ามลูกเรื่องคบเพื่อนชาย แต่พ่อก็มักจะพูดว่าให้
ลูกมองคนดีๆ รวยๆ ทำงานดีๆ ทั้งที่ยังไม่ถึงวัยจะต้องพูด
เรื่องอย่างนี้กับลูก พ่อคิดว่าจะประคับประคองลูกให้พ้นวัยรุ่น
นี้ไปอย่างตลอดรอดฝั่ง ขึ้นไปสู่สาวสะพรั่งแล้วก็พบคนดีๆ
ได้เลยโดยไม่ต้องคบหาสมาคมกับเพื่อนชายมาก่อน
(เรื่องเดิม : 90)

ผู้แต่งยังได้สะท้อนความคิดของนายจาด
อีกว่า เขาต้องการให้ลูกสาวบริสุทธิ์ผุดผ่อง สามารถประคับประคองตนเองผ่าน
ช่วงวัยรุ่นไปได้และควรจะทำคู่ครองเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ดังที่ผู้แต่งกล่าวว่า
พ่ออยากให้ลูกสาวสาวงามชนิดแกะกล่องเลยเมื่อเข้าวัยรุ่น
บริสุทธิ์ สะอาด มีค่าแล้วก็ฉลาด ผ่านการอบรมแล้วเรียนมาดี
โดยไม่ต้องมีประสบการณ์

ถ้าได้เรียนดีๆ ทำงานดีๆ ก็ต้องพบคนดีๆ ฐานะดีๆ กระจาด
ผ่านช่วงอันตรายของวัยรุ่นไปได้เป็นอย่างดี (เรื่องเดิม : 90)

เห็นได้ว่า พ่อของศศิวิมลมีวิธีการเลี้ยงลูกแบบไม่แน่นอน ห้ามลูกสาวไม่ให้คบเพื่อนผู้ชายโดยไม่มีเหตุผล ขาดการชี้แนะ และยังกีดกันมากถึงกับห้ามคุยกัน การกีดกันในลักษณะเช่นนี้ทำให้เด็กวัยรุ่นต้องการเอาชนะพ่อแม่ จนมีพฤติกรรมออกนอกกลุ่มนอกรทางจนเสียคน

ในการเลี้ยงดูบุตรผู้แต่งสะท้อนให้เห็นว่า เด็กหนุ่มสาวควรจะได้มีโอกาสคบหากัน แต่ต้องอยู่ในความดูแลของผู้ใหญ่ หรือผู้ปกครองควรปลูกฝังให้เด็กคบหากันอย่างอยู่ในขอบเขต ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึง การอบรมบุตรหลานของครอบครัวของเพื่อนๆ ว่า

เพื่อนของเขาบางคนบอกว่าคู่รักของตนไม่ยอมแม่กระทั่งให้จู๋มมือข้ามถนน ไปหาที่บ้านก็ต้องคุยกันในห้องรับแขกโล่งโล่ง หรือที่ชิงช้าสนาม ไปเที่ยวก็ต้องเอาน้องไปด้วย ไม่อย่างนั้นพ่อแม่ไม่ให้ไป และสาวเจ้าก็ไม่ยอมไปด้วยเพราะกลัว

เขาเองยังงงว่าสาวสมัยนี้มีแบบนี้ด้วยหรือ แต่เมื่อเข้าสู่สังคมที่กว้างขึ้น เขาจึงได้รู้ว่าผู้หญิงมีหลายแบบ และครอบครัวก็มีหลายชนิด พ่อแม่บางรายก็ยินดีรับหนุ่มเข้าบ้านชนิดหัวกระไดไม่แห้ง แต่ไม่มีวันยอมให้ลูกสาวไปไหนสองต่อสองกับคู่รัก และลูกสาวก็เชื่อฟังพ่อแม่เป็นอย่างดี...

(เรื่องเดิม : 206)

ศศิวิมลและโชติช่วงถูกเลี้ยงดูมาในทางที่ผิด พ่อแม่ไม่ได้อบรม เรื่องการคบเพื่อนต่างเพศว่าควรคบกันแบบไหน และยังไม่ได้รับการชี้แนะที่ดี บางครั้งพ่อยังมีส่วนสนับสนุน เขาทางอ้อมให้ทั้งสองประพฤติดี อย่างเช่นนายจาดได้แต่พูดเรื่องการเลือกคู่ครองของลูก ตั้งแต่ลูกยังเป็นเด็ก ส่วนโชติช่วงพ่อก็พาไปหาประสบการณ์กับหญิงบริการ ทำให้เขามีประสบการณ์ในเรื่องเพศก่อนวัย และพ่อของโชติช่วงยังไม่ห้ามปรามลูกเมื่อ

ทราบว่าคุณมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังที่ผู้แต่งกล่าวอย่างไม่เห็นด้วยว่า
 ไม่มีใครคิดถึงเรื่องอนาคตของศศิวิมลเลยทั้งพ่อทั้งลูก
 เพราะมันแต่นึกถึงความพึงพอใจของตนที่จะได้หักหน้านายจาด
 เรื่องการเรียนการงานในภายหน้าของผู้หญิงคนหนึ่งนั้นไม่มีใคร
 นึกถึงดอก... เมื่อพ่อไม่ดูแลมทำทำรู้เห็นเป็นใจ โชคดีช่วง
 จึงยังมีมานะ พอดำก็แอบออกจากบ้านไปเดินแถวๆ สถานีรถไฟ
 (เรื่องเดิม : 104)

การเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสาเหตุสำคัญ
 ต่อเด็กในครอบครัวนั้น ศศิวิมลได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อในหลายๆ แบบจึงเกิด
 ความสับสน ประกอบกับมีลักษณะนิสัยส่วนตัวที่หลงในกามารมณ์จึงทำให้เธอ
 กลายเป็นเด็กสาวที่มีปัญหาที่ยากจะแก้ไข

7.4.2 สาเหตุจากสื่อมวลชน

ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ
 สื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสืออ่านเล่น ผู้แต่งเห็นว่าผู้ปกครองควรจะกวาดขัน
 หนังสือสำหรับเด็กอ่านว่าควรเหมาะสมกับวัย โดยเฉพาะเนื้อหาของหนังสือ
 นั้นควรสร้างสรรค์ ทำให้เด็กเข้าใจชีวิต เข้าใจธรรมชาติ ไม่ควรเป็น
 หนังสือที่มอมเมาเยาวชนในเรื่องเพศ ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของ
 หนังสือที่มีต่อเด็กวัยรุ่นในตอนที่โชติช่วงต้องการเอาชนะนายจาดและต้อง
 การทราบที่ศศิวิมลรู้สึกอย่างไรกับตนว่า

กลับบ้านไปคืนนี้จะต้องร่างจดหมายถึงลูกแก้วให้หวานใจ
 ที่เดียว เขียนไม่เป็นก็ไม่เป็นไร อาศัยหนังสือการ์ตูนวัยรุ่น
 ทางญี่ปุ่นเป็นแนวได้ แล้วยังศาลาคณะครูที่ข่มกันอ่านในหมู่

เพื่อนอีก ลือนิตยสารพวกวัยหวาน วัยหวิวหวาน วัยน่ารัก
อะไรพวกนี้ก็ม้ออกเยอะแยะ ถึงอย่างไร เขาก็ยังไม่มีโอกาส
ส่งจดหมายถึงลูกแก้วจนกว่าจะถึงวันเสาร์หน้า...

(เรื่องเดิม : 37)

หนังสือการ์ตูนบางประเภทที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก
มีอิทธิพลต่อเด็ก ทำให้เด็กอ่านแล้วเคลิบเคลิ้มหรือเอาเป็นตัวอย่างได้ โดย
เฉพาะครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มีเวลาทักคั้นในเรื่องนี้ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้
เด็กถูกอมเมาในเรื่องเพศมากเกินไป ดังที่ผู้แต่งกล่าวว่า

ส่งหนังสือเล่มนี้ให้ศศิวิมลอ่าน เขาบอกตัวเองและต้องหา
หนังสือเรื่องรักหวานของวัยรุ่นฝากไปให้หล่อนอ่านอีก อยากรู้
เหมือนกันว่าพ่อที่หวงลูกสาวขนาดนั้นจะเฉลียวพอที่จะอ่านหรือ
เปิดดูหนังสือที่ลูกอ่านบ้างหรือไม่ พ่อแม่ของเขาไม่เคยสนใจว่า
เขาอ่านอะไรนอกจากจะบ่นเมื่อเห็นว่าหนังสือที่เขาอ่านนั้น
ไม่ใช่ตำราเรียน (เรื่องเดิม : 52)

เหตุผลที่สำคัญที่เขาส่งหนังสือเกี่ยวกับความรักความใคร่
ไปให้ศศิวิมล เพราะเขามั่นใจว่าหนังสือเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อเธอบ้าง เขา
มีประสบการณ์ที่ได้อ่านหนังสือโป๊ที่เพื่อนให้ยืม เมื่ออ่านแล้วเขาเกิดความรู้สึก
ทางเพศจนระงับใจไม่ได้ ดังที่ผู้แต่งบรรยายถึงพฤติกรรมของโชติช่วงว่า

โชติช่วงใจเต้นตุบตาม สอดหนังสือเล่มนั้นใส่ในช่อง
พลาสติกตามเดิม ความรู้สึกร้อนวูบวาบทั่วตัวยังไม่จางหาย
หน้าแดงตาแดงไปหมด... เขาซื้อหนังสือการ์ตูนเรื่องรัก
ของวัยรุ่นมานับสิบๆ เรื่องแล้วยังไม่เคยพบหนังสืออย่าง
เล่มนี้มาก่อน หากผู้จัดพิมพ์ไม่ใช่ภาพวาดแต่ใช้ภาพถ่ายจาก
ผู้แสดงจริง หนังสือเล่มนี้จะเป็นหนังสือต้องห้ามที่เด็ดขาด

มีนำเล่มาเพื่อนจึงต้องใส่ซองสองชั้นมาให้เขา และกระซิบ
กระซิบว่าเมื่ออ่านแล้วให้หาโอกาสมาถกกัน เขาเองนึกว่า
เป็นหนังสือสนุกธรรมดาๆ เช่นที่เคยแจกกันอ่านจึงนำมาอ่าน
ในห้องกลางบ้าน พ่อแม่พี่น้องๆ ก็นั่งดูโทรทัศน์อยู่ใกล้ๆ...
เขาเข้าห้องชั้นเดียวนอนห่มผ้าอ่านหนังสือเล่มนั้นซ้ำ ความรู้สึก
ชุ่มซ่าเป็นสุขบังเกิดขึ้นมาอีก เขาสร้างมโนภาพสาวน้อยที่เขา
นึกถึงคือศศิวิมล หนังสือหลุดร่วงจากมือตกไปข้างตัวแต่เขา
ไม่สนใจจะเก็บ ทั้งกายและใจผลิตผลิตไปกับพฤติกรรมใหม่ที่
เพิ่งรู้จัก (เรื่องเดิม : 51)

โชติช่วงจึงส่งหนังสือเล่มนี้ไปให้ศศิวิมลอ่าน และเขา
หวังว่าหนังสือคงจะกระตุ้นอารมณ์ของเธอ ดังเช่นที่เขา รู้สึกมาแล้ว เมื่อศศิวิมล
ได้อ่านก็เกิดอารมณ์เช่นเดียวกับที่โชติช่วงคิด ดังที่ผู้แต่งกล่าวว่

... ค่อยๆ หยิบหนังสือออกมาเปิดอ่าน ทรวดตัวลงนั่งกับเตียง
อ่านไปได้ไม่กี่หน้าต้องรีบปิดใจเดินตามไปหมด

โชติช่วงนึกอย่างไรจึงส่งหนังสืออย่างนี้มาให้อ่าน แรกทีเดียว
ศศิวิมลรู้สึกโกรธ มันโป้ แต่ความอยากรู้อยากเห็นมากกว่า
เด็กหญิงจึงเปิดอ่านต่อ คราวนี้อ่านแล้วสิ้นไปหมดทั้งตัวต้อง
ซุกตัวเข้าไปในผ้าคลุมเตียงก่ายหมอนข้างไว้

กว่าหนังสือเล่มนั้นจะจบลง เด็กหญิงปิดกายหลายครั้งด้วยความ
ความรู้สึกประหลาดร้อนวูบวาบตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า
และร้อนมากที่สุดที่ช่วงกลางของร่างกาย ปวดท้องศศิวิมล
บอกตัวเองแต่ในส่วนลึกของหัวใจ ธรรมชาติมนุษย์บอกหล่อน
ให้รู้ว่าไม่ถูกต้อง

หล่อนกำลังถูกกระตุ้น ความรู้สึกใหม่ของวัยสาวบังเกิดขึ้น
ก่อนเวลาอันสมควร ร้อนวูบวาบที่แก้มเมื่อนึกถึงว่าโชติช่วง
ฝากจูมพิตมากับจดหมาย

เพียงนึกยังสะท้าน หากเป็นความจริงหล่อนจะรู้สึกอย่างไร
ความใคร่รู้เริ่มเกาะกินความรู้สึก

มันไม่ถูกต้องเด็กหญิงของตัวเอง ไม่ถูกต้อง เรายังเป็น
เด็กนักเรียนตัวเล็กๆ อยู่ ยังไม่ทันชั้นชั้นมัธยมเลยพฤติกรรม
เช่นนี้ไม่สมควร

แต่เมื่อกลับควานหาหนังสือข้างตัว มาเปิดอ่านซ้ำเฉพาะ
หน้าสำคัญที่สุดของเล่ม รูปวาดในเล่มไม่บอกชัดเจนนักว่า
คนทั้งคู่มีพฤติกรรมเช่นไร แต่ศศิวิมลสร้างมโนภาพต่อเอาเอง
ถูกหรือไม่หล่อนเองก็สงสัย...ศศิวิมลสร้างภาพต่อวูบวาบ
ไปทั่วตัวด้วยอาการขนลุก (เรื่องเดิม : 55)

เห็นได้ว่าโชติช่วงได้ใช้หนังสือเป็นสื่อกระตุ้นอารมณ์
จนศศิวิมลมีพื้นฐานในเรื่องความรักจากการอ่าน ถือเป็นความรู้ภาคทฤษฎี
หลังจากนั้นก็ได้กระตุ้นด้วยภาคปฏิบัติเมื่อมีโอกาส เมื่อทั้งสองได้ใกล้ชิดกัน
อย่างแนบแน่นจึงเกิดความปรารถนาอยากจะทำตามถ้าปฏิบัติจริงแล้วจะเป็น
เช่นที่ได้อ่านกันหรือไม่ เด็กทั้งสองจึงได้แอบไปพลอดรักกัน จนถึงขั้น "นั่งกอด
กันอยู่ท่ามกลางความมืดสลัว" (เรื่องเดิม : 80) และยังได้ "ทดลองจูมพิต
และสัมผัสกายภายนอก ร้อนระอุเต็มหัวอก ฝ่ามือที่ว้าว... (เรื่องเดิม :
หน้าเดิม) หลังจากนั้นก็แอบนัดพบกันตอนกลางคืนที่บ้านของศศิวิมลจนถึงขั้น
ได้เสียวกัน

อิทธิพลของหนังสือที่เด็กทั้งสองอ่าน ทำให้เขามีความต้องการที่จะทดลองปฏิบัติว่าเป็นเช่นที่ได้อ่านหรือไม่ และก็เป็นธรรมชาติของหญิงชายที่อยู่ใกล้ชิดกัน ย่อมจะเกิดความปรารถนา หนังสือมีอิทธิพลต่อเด็กทั้งสองมาก ผู้แต่งยังได้สะท้อนว่าถ้าหากศศิวิมลไม่ได้รับการกระตุ้นอารมณ์ซ้ำอีก อารมณ์รักๆ ใฝ่ๆ ก็เลือนหายไป ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงศศิวิมลว่า "อารมณ์พลุ่งพล่านที่เคบบรบกวนเวลานอนของหล่อนก็ค่อยเลือนหายไปได้มาก หากความช่างแต่งตัวเพิ่มขึ้น" (เรื่องเดิม : 157) และผู้แต่งยังได้สะท้อนความคิดในการเลือกอ่านหนังสือผ่านความคิดของศศิวิมลว่า

...เดี๋ยวนี้หล่อนไม่ค่อยอวรณ์ถึงโชติช่วงแล้ว ศศิวิมลไม่ได้มีคู่รักใหม่ แต่หล่อนมีเรื่องอื่นน่าสนใจกว่าที่จะทำกับเพื่อนกลุ่มใหม่นี้ หนังสือวัยรุ่นโรมานซ์ที่ทั้งปวงศศิวิมลก็เลิกอ่านที่เลิกอ่านเพราะไม่มีโชติช่วงส่งมาให้อ่านด้วย หล่อนหันมาอ่านนิตยสารสตรีแทน มีนวนิยายให้อ่านเหมือนกัน แต่นักเขียนไทยแต่งเอง ไม่ค่อยมีบทเข้าพระเข้านาง การ์ตูนวัยรุ่นญี่ปุ่นที่มีแต่เรื่องรักๆ ใฝ่ๆ ก็ไม่ได้อ่าน เพราะศศิวิมลไม่ค่อยได้เข้าร้านหนังสือ (เรื่องเดิม : 157)

ภาวะทางอารมณ์ของเด็กสาววัยรุ่นอย่างศศิวิมลที่ถูกกระตุ้นให้รู้จักความรักก่อนวัยอันสมควร ด้วยการกระทำและการอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ เมื่อศศิวิมลอยู่ใกล้ชิดกับโชติช่วงเด็กทั้งสองก็มักจะเกิดความต้องการทางเพศ เพราะการได้ถูกเนื้อต้องตัว และได้อ่านหนังสือที่ปลุกเร้าอารมณ์ ย่อมจะกระหายใคร่รู้อีกต่อไป จนถึงขั้นได้ทดลองปฏิบัติจริง และผู้แต่งยังได้แนะนำอีกว่าเด็กวัยรุ่นควรจะอ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและจรจรโลงใจ จะทำให้เขามีความคิดและอารมณ์ไปอีกลักษณะหนึ่ง

เป็นลักษณะที่สร้างสรรค์ และหากผู้ปกครองกวัดขันก็จะเป็นการดี ผู้แต่งยังได้กล่าวถึงหนังสือวรรณคดีสมัยโบราณที่กล่าวถึงตัวละครที่เด็กไม่ควรเอาเป็นตัวอย่างว่า

อย่าว่าแต่นิยายรักสมัยใหม่เลย กระทั่งนิยายโบราณ
วรรณคดีมีชื่อ ศศิวิมลก็อ่านพบเรื่องทีพระเอกได้นางเอก
โดยมิได้แต่งงานเสียทั้งนั้น ดูแต่เรื่องขุนช้างขุนแผนซี
หรือพระลอ อิเหนา แล้วเรื่องรักนวลสงวนตัวที่มันมา
จากไหนกัน เด็กสาวซึกสงสัย (เรื่องเดิม : 115)

ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นว่า การเลือกอ่านหนังสือ
สำหรับเด็กและเยาวชนก็เป็นเรื่องสำคัญ และต้องเหมาะสมกับวัยให้เด็ก
อ่าน เพราะบางเรื่อง บางตอนอาจไม่เหมาะสมกับเด็ก หรือผู้ใหญ่อาจ
ชี้แนะว่าทำไมเนื้อหาจึงเป็นอย่างนั้น ผู้แต่งเรื่องนั้นมีจุดประสงค์อย่างไร
เพราะเด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากเรียนรู้ อยากลอง เมื่อได้อ่านหนังสือที่ถือว่า
เป็นทฤษฎี เขาย่อมอยากจะทำทดลองภาคปฏิบัติเพื่อจะได้รู้แจ้งเห็นจริง
อีกทั้งเด็กวัยรุ่น เป็นวัยที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดวิจารณญาณในการ
ไตร่ตรอง แยกแยะดีชั่ว จึงสมควรที่ผู้ปกครองจะได้กวัดขันและดูแล
เอาใจใส่ในเรื่องการเลือกอ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัย

8. เรื่องไม้ตัด

โบตันได้แต่งเรื่องไม้ตัด เมื่อ พ.ศ. 2533

8.1 เนื้อเรื่องย่อ

ฉายาหรือฉาย เป็นลูกคนโตของครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง พ่อ รับราชการเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ มีแม่เป็นแม่บ้าน ฉายามีพี่น้องทั้งหมดห้าคน คือ ฉายา แสงฉาน ฉมา ฉายเจ็ด และฉิมพลี

พ่อของฉายาตั้งความหวังไว้ที่ลูกๆ โดยเฉพาะฉายา เพราะเขาเป็นลูกคนโตและพ่อของ เขาก็คิดว่าถ้าหากลูกคนโตประพฤติดี เรียนดี จึงดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างเข้มงวด โดยคิดว่าถ้าลูกๆ ตั้งใจเรียนแล้วจะเป็นคนเก่งได้ทุกคน พ่อจึงเริ่มกวัดขั้นลูกๆ พ่อหวังและภาคภูมิใจในตัวฉายามาก เพราะเขาเป็นเด็กที่เรียนเก่ง พ่ออยากให้ลูกได้มีโอกาสสอบชิงทุนไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ลูกที่ไม่ตั้งใจเรียนอย่างฉมาจึงกลายเป็นลูกที่พ่อไม่รัก เพราะฉมาเรียนอ่อนในวิชาสามัญแต่กลับไปสนใจทางด้านศิลปะ ซึ่งพ่อของเขาเห็นว่า เป็นวิชาที่ไร้สาระ และงานที่ทำก็เป็นงานต่ำๆ จึงไม่ควรเรียน ดังนั้นเมื่อฉมาสะสมเงินไปซื้ออุปกรณ์ในการปั้นและสีในการวาดภาพ พ่อของเขาจึงเอาอุปกรณ์ทั้งหมดไปทิ้งร่อนน้ำทำให้ฉมาเสียใจมาก

ฉายาเมื่อเรียนในระดับมัธยมฯ เขาก็สามารถสอบชิงทุนไปเรียนต่อต่างประเทศได้ เมื่อไปอยู่ต่างประเทศเขารู้สึกว่าเหงาและต้องช่วยเหลือตนเอง ฉายาปรับตัวไม่ได้ถึงกับล้มป่วยเข้าโรงพยาบาล สาเหตุสำคัญที่ฉายาปรับตัวไม่ได้เพราะขณะที่อยู่เมืองไทย ฉายาไม่เคยทำหรือตัดสินใจด้วยตนเองเลย เขามีหน้าที่เรียนเพียงอย่างเดียว

ในปีต่อมาฉายาก็สามารถสอบเทียบวิชาภาษาอังกฤษได้ แต่เขาสอบได้คะแนนน้อย จึงได้เรียนต่อในมหาวิทยาลัยระดับรองๆ ฉายาเสียใจมาก เพราะไม่ได้เรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงตามที่หวัง ฉายารู้สึกอับอายเขา จึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย การตายของฉายาส่งสร้างความเสียใจให้กับพ่อแม่ โดยเฉพาะพ่อ การตายของฉายาเหมือนเป็นการทำลายความหวัง ความฝัน ความภาคภูมิใจของพ่อ พ่อของเขาจึงกลายเป็นซากชีวิตที่ยังมีชีวิตอยู่

สงงาน ลูกคนรอง สอบเข้าเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยในเมืองไทย และได้ไปเรียนต่อเมืองนอกโดยทุนของมหาวิทยาลัย การสอบเรียนต่อของสงงานไม่ได้สร้างความภูมิใจแก่พ่อเหมือนฉายา เพราะพ่อได้ฝากความหวังทั้งหมดไว้ที่ฉายา

ฉมา ลูกชายคนกลาง สอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยไม่ได้ จึงประกอบอาชีพทางด้านศิลปะในบริษัทหนังสือแห่งหนึ่ง และยังประสบความสำเร็จจนได้รับรางวัลเกี่ยวกับการปั้น น้องอีกสองคนคือ ฉายเจ็ด และฉิมพลี ก็ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต ฉายเจ็ดลูกสาวคนเดียวมีความรักกับเพื่อนของพี่ชาย ฝ่ายผู้ชายก็ส่งผู้หญิงมาสู่ขอ แต่พ่อไม่ยอมยกให้ ฉายเจ็ดและคนรักเสียใจมาก ทั้งสองจึงแอบไปมีเพศสัมพันธ์กันจนฉายเจ็ดตั้งครรภ์ ฉายเจ็ดจึงหลบไปอยู่บ้านของคู่รัก ต่อมาคู่รักของเธอหนีไปต่างประเทศและติดยาเสพติด เธอจึงตามไปดูแล และทั้งสองก็ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตที่เมืองนอก

ส่วนฉิมพลี ลูกชายคนเล็ก เป็อยู่ที่อยู่ใต้ปกครองของพ่อ จึงได้เลือกที่จะเรียนในมหาวิทยาลัยต่างจังหวัด เมื่อเขาไปเรียนก็ไปติดพันผู้หญิงถึงขั้นไปอยู่บ้านเดียวกัน แต่อยู่กันได้ไม่นานก็เลิกกันเพราะไม่มีเงินใช้ ฉิมพลีจึงกลับบ้านและไม่ยอมกลับไปเรียนอีก แต่เขากลับใช้รูปร่างหน้าตาของตนในการเป็นนายแบบ ในที่สุดก็ได้ไปอยู่กับแม่มายคนหนึ่งที่ฐานะร่ำรวย

ท้ายที่สุดทั้งพ่อและแม่ก็แยกกันอยู่ เพราะทะเลาะกันเรื่องลูกๆ
 ฉมาลูกที่พ่อเห็นว่าเป็นลูกคนที่แย่ที่สุด กลับต้องมาคอยดูแลพ่อและแม่ และเป็น
 ลูกที่สามารถประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งๆ ที่เขาไม่มีปริญญาบัตรเลยสักใบ

8.2 ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร

ในเรื่อง ไม้ตัด ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยและพฤติกรรม
 ของตัวละครที่เป็นปัญหา คือ ฉายา ฉายาเจ็ด และฉิมพลี ซึ่งทั้งสามมีลักษณะนิสัย
 ที่เป็นปัญหา ดังนี้

8.2.1 ฉายา

ฉายาเป็นลูกคนโต พ่อของเขาได้ตั้งความหวังว่าจะ
 สั่งสอนให้เขาเป็นลูกที่ดี เรียนหนังสือเก่ง เพื่อที่จะได้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่น้องๆ
 ฉายาจึงกลายเป็นเด็กที่มีลักษณะนิสัยที่เป็นปัญหา ดังนี้

8.2.1.1 เครื่องเคียดในการเรียนมากเกินไป

ฉายาถูกพ่อเข้มงวดเรื่องการเรียนมาตั้ง
 แต่เด็กก่อนวัยเข้าโรงเรียน เพราะเป็นครูและเชื่อมั่นว่าหากเด็กตั้งใจเรียน
 เด็กคนนั้นย่อมเรียนเก่ง เมื่อฉายาเข้าเรียนในชั้นประถมฯ เขาจึงตั้งใจเรียน
 และเป็นที่พอใจของพ่อ พ่อภูมิใจในตัวเขามาก ดังที่ผู้แต่งกล่าวว่า "...พ่อ
 จึงดีใจสุดขีดเมื่อพี่ฉายา ลูกชายคนโตของพ่อจบชั้นประถมด้วยคะแนนเก๋าลิบ
 กว่าเปอร์เซ็นต์ และสอบเข้าโรงเรียนสวนกุหลาบได้ที่หนึ่ง..." (เรื่องเดิม
 : 30) และครูที่โรงเรียนต่างพากันยกย่องชมเชยฉายาที่นำความภาคภูมิใจ
 และนำชื่อเสียงมาแกว่งค์ตระกูลและโรงเรียนว่า

... พ่อถึงกับเชิญญาติพี่น้องและครูประจำชั้น ครูใหญ่ของโรงเรียนประถมที่พวกเราเรียนมากินข้าวเลี้ยงฉลองกันที่บ้าน ทางโรงเรียนชั้นป้ายแสดงความยินดีที่ทางเดินเข้าประตู มีการมอบรางวัลที่ทำชื่อเสียงให้โรงเรียน ประกาศหน้าเสาธงสรรเสริญความดีงามของพี่ชายกันใหญ่โต (เรื่องเดิม : 31)

ส่วนในความรู้สึกของฉายา เขาก็ดีใจที่ได้ทำตัวเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ และนำความภาคภูมิใจมาให้แก่พ่อแม่ได้ ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงความรู้สึกของเขาก็พูดกับน้องๆ ว่า "...รางวัลที่ภูมิใจที่สุดคือทำให้พ่อแม่มีความสุข" (เรื่องเดิม : 31)

การประสบความสำเร็จในการสอบเรียนต่อในชั้นมัธยมฯ ของฉายา เขาจึงเป็นความหวังของพ่อที่จะได้มีโอกาสไปเรียนต่อต่างประเทศ เมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมฯ แล้ว ดังนั้นฉายาจึงคร่ำเคร่งกับตำราเรียนอย่างมาก ดังที่ผู้แต่งบรรยายถึงพฤติกรรมของเขาสั้นใจแต่เรื่องการเรียนเพียงอย่างเดียวว่า

พี่ชายเขาคงไม่มีเวลาเอาใจใส่มากกว่า ถึงรู้เห็นก็เสียเวลากับเรื่องเหลวไหลอย่างนี้ไม่ได้ เขาต้องคร่ำเคร่งกับการเรียนมาก กลับบ้านเย็นเพราะอยู่ทบทวนวิชากับครู นอนก็ดิ๊กเพราะทำการบ้าน และเตรียมการเรียนในวันรุ่งขึ้น วันหยุดก็ต้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ (เรื่องเดิม : 40)

ในความคิดของพ่อ พ่อเห็นว่าลูกๆ ควรมีหน้าที่เรียนเพียงอย่างเดียว ไม่ควรจะสนใจสิ่งอื่นๆ เลยซึ่งความคิดเช่นนี้หน้าเขยของเขาไม่เห็นด้วย กลัวว่าฉายาจะเครียดจนเกินไป เขาจึงกล่าวเปรียบเทียบพฤติกรรมของฉายาและแสงฉานด้วยความเป็นห่วงฉายาในเรื่องสุขภาพทางกายและทางใจว่า

ฉายนะยังรู้จักระบายออกด้วยการเล่นกีฬา แต่ฉายเอาแต่เรียนจนสายตาสั้น สวมแว่นหนาเตอะ ไม่ออกกำลังกายเลย สุขภาพจะแย่ การพักผ่อนก็ไม่เพียงพอ ฉานบอกว่าฉายนะนอนคืนหนึ่งไม่ถึงห้าชั่วโมง ท่องหนังสือตลอด เทอมไหนคะแนนลดลงนิดเดียวทำท่าเหมือนจะตาย (เรื่องเดิม : 43)

ตลอดเวลาที่ฉายาเรียนในระดับมัธยมฯ

เขาคว่าเคร่งกับการเรียนมาก จนกระทั่งสอบชิงทุนไปเรียนต่อในประเทศอังกฤษได้ ความสำเร็จนี้พ่อแม่ภูมิใจมาก และหวังว่าลูกชายคนโตจะต้องประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างแน่นอน แต่แล้วความหวังของพ่อแม่ต้องสูญสลายไป เมื่อฉายาไปอยู่ต่างประเทศเขาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

8.2.1.2 ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมไม่ได้

เมื่อไปอยู่ต่างประเทศ ฉายาปรับตัว

เข้ากับสิ่งแวดล้อมไม่ได้ เพราะการไปอยู่ต่างประเทศต้องรู้จักช่วยเหลือตนเองในทุกๆ เรื่อง ฉายาเคยชินกับการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่คอยตัดสินใจและคอยบริการเขาทุกอย่าง เขามีหน้าที่อย่างเดียวคือเรียน ฉายาจึงแก้ปัญหาและปรับตัวไม่ได้ ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงพฤติกรรมและสุขภาพของเข่าว่า

พี่ฉายยังสอบโอเลเวลไม่ผ่าน ยังเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้
... สักสี่พี่ฉายจะโสมซิคคะ ยังเป็นคนกินยากอยู่ด้วย สุขภาพ
ก็ไม่ดี ไปอยู่เมืองหมอกอย่างลอนดอน สุขภาพเป็นไงไม่รู้...
เอาแต่เรียน ไม่เคยออกกำลังกาย นอนก็ไม่พอ...
(เรื่องเดิม : 85)

ฉายาปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมไม่ได้

จึงเกิดความเครียด และทำให้สอบเทียบภาษาอังกฤษไม่ผ่าน อาการของเขา

หนักถึงกับเข้าโรงพยาบาล เหตุผลสำคัญในการเข้าโรงพยาบาลเกิดจากความเครียดที่กลัวสอบไม่ผ่าน และผู้แต่งยังสะท้อนให้เห็นว่าคนที่จริงฉายาไม่ใช่คนเรียนเก่ง แต่เป็นคนขยันและมีความพยายามสูง จึงเรียนอยู่ในระดับดี แต่เมื่อมาอยู่ต่างประเทศอย่างโดดเดี่ยว เขาจึงล้มป่วย ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงฉายาผ่านความรู้สึกของฉมาผู้เป็นน้องชายว่า

... พี่ชายพูดถูกที่ว่าเด็กที่ถูกเคี่ยวเข็ญอย่างพวกเขา
ถ้าไม่บ้าก็เก่งไปเลย และพี่ชายอยู่ในประเภทแรก สมอง
ของเขาไม่ถึงเพียงแต่พยายาม แต่มันมากเกินไป พี่ชาย
ล้มป่วยที่ลอนดอนถึงเข้าโรงพยาบาล เขาไม่ได้บ้า...
แต่เขาคงเครียด กลัวถูกส่งกลับ เพราะสอบไม่ผ่าน...
(เรื่องเดิม : 86)

ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นว่าความพยายามของคนเป็นสิ่งที่ดี แต่หากว่าเราทำในสิ่งนั้นมากเกินไปและเป็นสิ่งที่เกินความสามารถ อาจจะเป็นผลร้ายต่อผู้นั้นได้ เพราะจะทำให้เกิดความเครียดอย่างมากจนถึงกับมีอาการทางประสาท เหมือนกับที่ฉายากลัวว่าจะถูกส่งกลับถ้าสอบเทียบภาษาอังกฤษไม่ผ่านในเวลาสามปี

8.2.1.3 อัจฉาและไม่ต้องการให้ผู้อื่นได้ดีกว่าตน

ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่ชอบอิจฉา เขามีมาตั้งแต่เด็ก นิสัยเช่นนี้อาจเกิดจากบุคลลรอบข้างต่างพากันยกย่องชมเชยให้เขาเป็นหนึ่งเป็นเลิศอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อใดที่เขาไม่ได้เป็นหนึ่งโดยเฉพาะเกี่ยวกับการเรียนแล้ว เขาจะโกรธแค้นผู้ที่มาแย่งชิงความเป็นหนึ่งจากเขา เพราะเขาไม่ต้องการให้ผู้อื่นได้ดีกว่าตน ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงนิสัยของเขาในสมัยเด็กๆ ว่า

พี่ฉายมีคู่แข่งคนหนึ่งเป็นลูกจีน และคู่แข่งคนนั้นเคยสอบชนะ พี่ฉายหนึ่งคะแนน เอาที่หนึ่งไปกิน พี่ฉายไม่พูดกับเพื่อนคนนี ไปนานกว่าปี

เขาพยายามจะทำสิ่งที่เกินความสามารถของเขา...
 ระวังจะเก็บกด อะไรสอบแพ้เพื่อนพาลโกรธเขาเป็นปีๆ
 ไม่รู้จักคำว่าแพ้ชนะ ไม่มีน้ำใจนักกีฬา
 (เรื่องเดิม : 43-44)

ลักษณะนิสัยของฉายาเป็นปัญหามาตั้งแต่
 เด็กๆ เขาจะไม่ยอมให้ใครมาแย่งชิงความเป็นหนึ่งของเขาไปได้ เขาเป็น
 เด็กที่ไม่รู้จักแพ้ หรือไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ดังที่เขาสอบ
 เทียบวิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนน้อย และสู้คู่แข่งสมัยเด็กๆ ไม่ได้ ดังที่
 ผู้แต่งกล่าวถึงเขาว่า

พี่ฉายสอบผ่านโอเลเวลด้วยคะแนนร้อแร่เต็มที่ เกือบจะ
 ไม่ทันตามกำหนดของทางรัฐบาลผู้ให้ทุนไปเรียน และเขา
 ถูกกำหนดให้ไปเรียนในมหาวิทยาลัยระดับรอง ไม่ได้เรียน
 ในสามมหาวิทยาลัยใหญ่ที่เขาหวังจะเรียน ข้อสำคัญคือ
 คู่แข่งคนเก่าของเขานั้นสอบผ่านได้ก่อนเขาปีหนึ่ง แล้ว
 สามารถเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยลอนดอนได้

แสดงว่าคนคนนั้นเก่งกว่าเขา สมองดีกว่า ปรับตัวได้เก่ง
 กว่า สุขภาพดีกว่า ไม่เคยเจ็บป่วยจนต้องเข้าโรงพยาบาล
 อย่างพี่ฉาย เขาสนุกกับการเรียนและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข
 ตามสภาพของนักเรียนทุนในอังกฤษ พี่ฉายไม่ชอบเขามาตั้งแต่
 ตั้งเดิม ริษยานั้นแหละ... ริษยาที่เขาเรียนเก่งกว่า
 (เรื่องเดิม : 103)

ความอัจฉริยภาพที่สะสมอยู่ในตัวฉายา
อย่างมาก ทำให้เขาตัดสินใจฆ่าตัวตาย โดยที่ไม่คิดถึงความรู้สึกของพ่อแม่
ที่ได้ทุ่มเทความหวังทั้งหมดไว้ที่เขา ว่าพ่อแม่จะเสียใจมากเพียงไหน เขา
คิดถึงแต่ตัวเอง จึงไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงเขาว่า

... ฉายาก็สุดจะทนทานกับความผิดหวังได้... พ่อจะนึกออก
ว่าทำไมเขาถึงเรียนไม่ได้เลย เคยก็อยู่บ้านพี่ฉายาเป็นเทวดา
ไม่มีหน้าที่อะไรนอกจากเรียน แล้วก็เรียนๆๆ ล้างจานสักใบ
ยังไม่เคย แล้วอยู่โน่นต้องช่วยตนเองทุกอย่าง พี่ฉายาคงเครียด
คิดถึงบ้าน สุขภาพย่ำแย่เพราะแพ้อากาศ เขาเลยคิดบ้าๆ

พี่ชายใหญ่... เชือดข้อมือตัวเอง เส้นเลือดใหญ่ขาดเลือด
ออกจนหมดตัวตายคาเตียงนอน กว่าคนอื่นจะรู้ก็เมื่อผู้ดูแล
หอพักสงสัยว่าทำไมเขาไม่ออกมาจากห้องนอน

พอเปิดประตูเข้าไปดูก็พบว่า เขากลายเป็นศพไปแล้ว เมื่อ
รู้ข่าว พ่อแม่ตกใจจนช็อค แม่ถึงกับต้องไปนอนโรงพยาบาล
สามวัน ส่วนพ่อหยุดงานสามวันเหมือนกัน พ่อไม่พูดกับใครเลย
ไปอาทิตย์หนึ่ง ผมไม่รู้ว่าเป็นวันหลังๆ ที่พ่อไปทำงานนะ พ่อทำได้
อย่างไร คงไปนั่งเฉยๆ เสียมากกว่า (เรื่องเดิม : 104)

การฆ่าตัวตายของฉายา ทำให้พ่อแม่ของ
เขาเสียใจมาก และบุคคลอื่นๆ ที่ทราบข่าวก็ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของเขา
ดังความเห็นของเจ้าของสำนักพิมพ์คนหนึ่งที่อยู่เรื่อง เขามีความเห็นที่ว่าฉายา
ไม่ควรตัดสินใจฆ่าตัวตายด้วยเหตุผลเพียงแค่นั้นว่า

งี้เง่า เสียตายเงินทุนหลวง ส่งไปเรียนตั้งสามปี เป็นแสนๆ
แล้วนะ ทนเรียนๆ ไปก็จบ อีกแค่สี่ห้าปี มหาวิทยาลัยรองๆ
ก็ชิงแม่มั่นปะไร เสียตายเงินกับแรงที่พ่อเธออุตส่าห์ให้เขา
กำลังใจด้วย... (เรื่องเดิม : 104)

การตายของฉาษาได้ส่งผลกระทบต่อพ่อแม่
ของเขามากเพราะเขาเป็นความหวัง เมื่อเขาตายลงจึงคล้ายกับความหวัง
ของพ่อแม่ตายตามไปด้วย ดังที่ผู้แต่งบรรยายความรู้สึกของพ่อแม่ของเขาว่า

หัวใจของพ่อสลายเสียแล้ว ลูกชายคนโตของพ่อความหวัง
ของพ่อ พ่อคงรู้สึกเหมือนโลกถล่มทลาย ผู้ดูแลนักเรียนไทย
ที่โน่นจัดการเผาศพพี่ชายและส่งกระดูกกลับมา แม่ไปรับกระดูก
แต่พ่อไม่ไป พ่อไม่พูดอะไรเอาแต่นิ่ง บ้านเราเงียบเหมือนป่าช้า
(เรื่องเดิม : 104)

ผู้แต่งได้กล่าวถึงความเศร้าโศกเสียใจ
ของพ่อ เพราะตั้งความหวังไว้มากหวังว่าฉาษาจะเป็นตัวแทนความฝันของ
ตัวเอง เมื่อลูกชายตายพ่อจึงเหมือนตายตามไปด้วย ว่า

พ่อลงทุนกับพี่ชายมาก ไม่น่าเลย น่าจะนึกถึงพ่อแม่บ้าง
ว่าเลี้ยงมาแทบตายกว่าจะอายุตั้งยี่สิบ...

ตายไปเฉยๆ ก็แล้วไปเถอะ นี่เอาวิญญาณพ่อไปด้วย...
ตอนนี้จะส่งราก็ไม่มีเหลือ เหมือนตาแก่ตกอับอดอยาก

พ่อทำงานหนักกินกินน้อย เป็นคนพอมแห่งมาแต่ไหนแต่ไร
เมื่อทรุดโทรมหน้าเศร้า จึงเหมือนตาแก่ตกอับจริงๆ ...

ใครมาเห็นสภาพ...อาจนึกว่าพ่อเป็นภารโรงก็ได้...

(เรื่องเดิม : 105)

ฉาษาเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมและลักษณะนิสัย
ที่เป็นปัญหาหลายประการ และลักษณะนิสัยนี้ไม่ได้รับการแก้ไข เมื่อเขาโตขึ้น
เขาจึงไม่สามารถยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น เขาจึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย
อย่างไม่มีเหตุผล โดยไม่คิดถึงความรู้สึกของผู้เป็นพ่อแม่ หรือญาติพี่น้องเลย

8.2.2 ฉายเจ็ด

ฉายเจ็ดเป็นลูกสาวคนเดียวในจำนวนพี่น้องห้าคน ทั้งพ่อและแม่จะรักและตามใจมาก เมื่อโตขึ้นเธอได้เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่พ่อของเธอเป็นผู้ดำเนินการ การเรียนของเธออยู่ในระดับปานกลาง และพ่อก็ไม่ค่อยกดดันมากนักเพราะเห็นว่าเป็นลูกสาว ฉายเจ็ดสนิทกับแม่มาก และแม่ก็ทั้งรักและตามใจ

เมื่อฉายเจ็ดได้มีโอกาสได้รู้จักกับปริเยศ ซึ่งเป็นเพื่อนของพี่ชาย ฉายเจ็ดจึงแอบไปคบกับผู้ชายคนนี้ โดยที่ทางบ้านไม่รู้ ฉายเจ็ดมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ดังนี้

8.2.2.1 ไม่รู้จักคิด

ฉายเจ็ดได้รับความรักจากพ่อและแม่มาก อีกทั้งพ่อก็ไม่ได้กดดันเรื่องการเรียน เธอจึงมีเวลาหนีไปพบกับคนรัก และเมื่อคนรักส่งผู้ใหญ่มาสู่ขอ พ่อไม่ยอมยกให้เพราะเห็นว่ายังเป็นเด็กและกำลังเรียนอยู่ และพ่อยังไม่พอใจพฤติกรรมแม่ของปริเยศในอดีตจึงปฏิเสธ ฉายเจ็ดและปริเยศเสียใจมาก ทั้งสองจึงแอบไปมีเพศสัมพันธ์จนฉายเจ็ดตั้งครรภ์ พฤติกรรมของฉายเจ็ดสะท้อนให้เห็นว่าเธอเป็นเด็กที่ไม่รู้จักคิด เพราะมีคนคอยคิดแทนเธอมาตั้งแต่เด็ก ดังที่ผู้แต่งกล่าวว่า

ก็คนมันเคยคิดที่ไหนเล่า มีแต่คนคิดแทนให้มาตั้งแต่เกิด
...แล้วมันก็อายุเท่านั้นเอง ไม่เคยผิดหวัง ไม่เคยต้องอดทน
...ก็เลขทอะไรไม่ได้ ถึงทำอะไรอย่างนั้น...

(เรื่องเดิม : 155)

การกระทำของฉวยเจ็ดสะท้อนให้เห็นว่า เธอไม่รู้จักคิด และขาดความยับยั้งชั่งใจ เมื่อผิดหวังก็น่าจะหาทางออกที่ดีกว่านี้ มิใช่ทำตัวประศดพ่อแม่แล้วไม่คิดถึงผลที่จะตามมา

8.2.2.2 ขาดความยับยั้งชั่งใจ

เมื่อปฏิเสธการแต่งงาน ฉวยเจ็ดก็คิดแบบเด็กๆ ที่ต้องการให้ชายคนรักเป็นชายคนแรกของเธอ ทั้งๆ ที่เธอรู้ว่าเขาและเธออาจจะไม่ได้ใช้ชีวิตร่วมกัน ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงพฤติกรรมของเธอว่า

...ไม่ได้ตั้งใจ เราพยายามจะไม่ประพฤติดิิดประเพณี
แต่นั้นวันที่พ่อปฏิเสธ เราแอบหลบไปด้วยกัน และหลังจาก
นั้นอีกสองสามหน...เขาไม่ได้ตั้งใจ เจ็ดเองที่ผิด...เจ็ด
ต้องการเก็บบางอย่างไว้ในความทรงจำของเจ็ด ถ้าเราไม่มีวัน
ได้พบกันอีก ถ้าต่อไปเจ็ดจะต้องมีใครสักคนเจ็ดต้องการให้
เขาเป็นคนแรก (เรื่องเดิม : 132)

แต่ผลที่ตามมาคือเธอต้องไม่มีพ่อ เพราะคนรักของเธอก็เสียใจมากที่ถูกปฏิเสธ แล้วเตลิดไปอยู่เมืองนอกทั้งให้เธอต้องเผชิญปัญหาแต่เพียงลำพัง พี่ชายได้ช่วยแก้ปัญหาโดยให้เธอไปอาศัยบ้านของแม่คนรักกลัวว่าพ่อจะรู้ และครบกำหนดคลอดเธอได้ลูกผู้ชาย เมื่อได้ข่าวว่าคนรักติดยาเสฟติดอยู่ที่เมืองนอกเธอจึงอาสาจะตามไปดูแล และทั้งคู่ได้ประสบอุบัติเหตุรถตก เขาจึงตายจากไปทั้งๆ ที่อายุยังน้อย

8.2.3 ฉิมพลี

ฉิมพลีเป็นตัวละครที่ผู้แต่งกล่าวถึงน้อย แต่เขาก็มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ดังที่จะได้วิเคราะห์ต่อไปนี้

8.2.3.1 เปื้อนหน่วยการเลี้ยงดูของครอบครัว

ฉิมพลี เป็นลูกชายคนเล็กของครอบครัว

เขาจึงได้รับความรักจากพ่อแม่มาก แต่เขาเปื้อนการเลี้ยงดูที่เข้มงวดของพ่อแม่ และอยากจะเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักปกครองตัวเอง เมื่อเขาสอบเข้ามหาวิทยาลัย เขาจึงเลือกมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัด เพื่อที่จะได้เป็นตัวของตัวเอง ดังที่ผู้แต่งกล่าวว่า "เจ้าตัวเล็กลูกแห่งของแม่พูดจริง ทำจริง เพราะเขาไม่ต้องการเป็นลูกแห่งตลอดการ ทุกคนต้องการเติบโต ไม่อยากอยู่ในอ้อมมือของ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน..." (เรื่องเดิม : 118)

เมื่อพ่อแม่ทราบว่าลูกจะไปเรียนที่ต่าง-จังหวัด แม่ถึงกับกล่าวโทษว่าเป็นความผิดของพ่อ ดังที่แม่ของเขา กล่าวว่า "ฉิมก็ไปเพราะเปื้อนคุณ เขาทนคุณไม่ได้ ถึงตาฉิมก็เถอะไม่มีใครทนเผด็จการ ได้อีกแล้วในสมัยนี้..." (เรื่องเดิม : 146)

8.2.3.2 ปกครองดูแลตัวเองไม่ได้

ฉิมพลีรักอิสระต้องการเติบโตเป็นผู้ใหญ่

จึงไปอยู่ต่างจังหวัด แต่เมื่อเขาไปเรียนได้เทอมเดียว เขาก็ดูแลตัวเองไม่ได้ ถึงกับไปมีคนรักและอยู่ด้วยกัน เมื่อทางบ้านของฝ่ายหญิงทราบเรื่อง จึงแยกเด็กทั้งสองเพราะกลัวว่าฉิมพลีจะมากอบโกยผลประโยชน์ เพราะฝ่ายหญิงมีฐานะร่ำรวยกว่า ทั้งสองจึงหนีตามกันไปอยู่อีกจังหวัดหนึ่งแต่ก็อยู่ด้วยกันไม่ได้ทะเลาะกันทุกวัน เพราะไม่มีเงิน ไม่มีคามอดทน ทั้งสองจึงเลิกกันดังที่ผู้แต่งกล่าวว่า

ฉิมพลีกลับมาบ้านในอีกสองเดือนต่อมา เขาเล่า..เราไปเข้าบ้านอยู่ที่อุบล บ้อมเขาทนความลำบากไม่ไหว เลยกลับบ้านไปแล้ว ทะเลาะกันทุกวัน เรื่องไม่มีเงินใช้ ลูกแห่งแท้ๆ เลย... เขาก็เหมือนกันแหละฉิมลูกแห่งยังไม่สิ้นกลิ่นน่านม (เรื่องเดิม : 229)

8.2.3.3 ขาดความตั้งใจในการเล่าเรียนและหลงผิด

เมื่อฉิมพลีกลับบ้านแล้วไม่ยอมกลับไป

เรียนอีก เขาให้เหตุผลว่า "ผมไม่มีอารมณ์จะเรียนหนังสือ... เลิกเรียนดีกว่า... เรียนไปทำไมจบออกมาก็ไม่รู้ว่าจะหางานทำได้หรือเปล่า" (เรื่องเดิม : 182) และผู้แต่งยังได้บรรยายถึงพฤติกรรมของเขาต่อไปอีกว่า

ฉิมพลีไม่กลับไปเรียน แต่หันไปยึดหน้าตาหล่อเหลาของตัวเอง
 ทำมาหากิน เป็นนายแบบถ่ายรูป สนุกไปวันๆ ... เหตุการณ์
 ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตฉิมพลี... ฉิมพลีเลิกคบเด็กสาวๆ แต่หันไป
 คบแม่ม้ายรวยๆ และตกร่องปล่องขึ้นกับแม่ม้าใจถึงรายหนึ่ง
 ถึงกับไปอยู่บ้านของฝ่ายหญิง... (เรื่องเดิม : 229-230)

ผู้แต่งได้สะท้อนลักษณะนิสัยและพฤติกรรม

ของฉิมพลีที่เป็นปัญหาหลายประการ ส่งผลให้เขาไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต
 ใดๆ ที่เขาเป็นเด็กเรียนดี สามารถสอบเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้

8.3 สภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนในเรื่องไม้ตัด

ผู้แต่งได้สะท้อนสภาพปัญหาซึ่งเป็นปัญหาส่วนตัวของบุคคล คือ
 ปัญหาของฉายา ที่มีควมอิจฉาริษยา และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมไม่ได้
 ปัญหาของฉายาเจ็ดที่ไม่รู้จักคิดและขาดความยับยั้งชั่งใจ ปัญหาของฉิมพลี
 ที่ปกครองดูแลตนเองไม่ได้และหลงผิด สภาพปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ตัวละคร
 ต้องประสบกับความล้มเหลวในชีวิต

8.4 สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนในเรื่องไม้ตัด

ผู้แต่งได้สะท้อนปัญหาของตัวละครที่มีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัว ดังเช่นครอบครัวของฉายา ที่พ่อมีการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด ส่งผลให้ลูกถึงสามคนไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต เพราะพ่อของเขามีวิธีการเลี้ยงดูที่เป็นปัญหาดังนี้

8.4.1 สาเหตุจากครอบครัว

ครอบครัวของฉายามีการเลี้ยงดูลูกในหลายลักษณะ ดังนี้

8.4.1.1 การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไป

พ่อของฉายาเป็นคนที่เข้มงวดในทุกๆ เรื่อง เมื่อเป็นครูก็เป็นครูที่เข้มงวด ต้องการให้ลูกศิษย์ได้ดี เมื่อเลี้ยงลูกก็ต้องการให้ลูกของตนได้ดี ดังที่ผู้แต่งกล่าวว่า "พ่อสอนศิษย์ทุกคนและลูกของพ่อทุกคนอย่างเข้มงวดเต็มกำลังความสามารถของพ่อ" (เรื่องเดิม : 7) ความเข้มงวดของพ่อจะมีอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการเข้มงวดกับบุตรหรือภรรยา ดังที่ผู้แต่งกล่าวต่อไปว่า

พ่อภูมิใจในความเป็นครูใหญ่ ใช้ความเป็นครูตลอดยี่สิบสี่ ชั่วโมง กระทั่งนอนหลับก็คิดถึงความเป็นครูไว้ พ่อเป็นครูของทุกคนในบ้าน ของแม่และลูกๆ ทั้งหมด เมื่อก่อนพวกอาๆ ก็เป็นลูกศิษย์พ่อด้วย พ่อเลี้ยงน้อง รับผิดชอบน้องๆ แทนปู่ ตั้งแต่ปู่ออกจากราชการ และพ่อได้รับราชการเป็นครูแล้ว (เรื่องเดิม : 7)

ทุกคนในครอบครัวจึงเกิดความเครียด เพราะทุกสิ่งทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับพ่อ โดยเฉพาะเรื่องการเรียนพ่อจะเข้มงวดมาก เพราะคิดว่าถ้าเข้มงวดแล้วลูกจะเรียนเก่ง ดังที่ผู้แต่งได้กล่าวถึงความคิดของพ่อว่า "พ่อมีความเชื่อมั่นว่าเด็กทุกคนเรียนเก่งได้ถ้าตั้งใจเรียน และไม่ได้เป็นเด็กปัญญาอ่อน" (เรื่องเดิม : 9)

เมื่อลูกเข้าโรงเรียน พ่อก็เลือกให้เรียนโรงเรียนเอกชนเพราะเห็นว่าลูกจะมีพื้นฐานภาษาอังกฤษดี และพ่อจะเคี่ยวเข็ญเรื่องการเรียนมาก ลูกๆ เริ่มเบื่อหน่ายความเข้มงวดของพ่อ แต่อาเชยก็พยายามปลอบใจเด็กๆ ว่า "ท่านต้องการให้เธอเรียนหนังสือ เป็นนักวิชาการ ท่านหวังดี" (เรื่องเดิม : 23) และยังได้เล่าถึงปมด้อยของพ่อ ที่ผิดหวังการสอบชิงทุนไปเรียนต่อต่างประเทศ เพราะพ่อสอบวิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนน้อยกว่าคู่แข่ง ดังที่อาเชยเล่าให้ฟังว่า

พ่อเขาเรียนโรงเรียนวัดใจ อะไรๆ ก็เก่งทั้งนั้น แต่อ่อนภาษาอังกฤษกว่าคนที่เรียนไฉ่ๆ กัน ที่นี้สมัยพ่อเราเขามีกการสอบชิงทุนคิงส์สเกอร์ล่าชีพไปนอก พ่อเขาสอบไม่ได้ทุน ลูกเศรษฐีที่เรียนโรงเรียนฝรั่งมาก่อนได้ไป พ่อเขาเจ็บแค้นหนักหนาที่จริงคะแนนที่เรียนมาก็พอๆ กัน พ่อพลาดภาษาฝรั่งไปหน่อยเดียวเลยไม่ได้ทุน เรียนจบแค่ในประเทศ เป็นครูภาษาไทยธรรมดาๆ ดีนะที่ได้เป็นครูใหญ่ ไม่งั้นพ่อคงอัดใจตายกับการเป็นเพียงครูน้อย (เรื่องเดิม : 35)

ฉายาเป็นลูกชายคนโต เขาจึงถูกปลูกฝังเรื่องการเรียนอย่างมาก แต่ฉายาก็มีข้อเสียคือเขาสนใจการเรียนมากเกินไป ไม่มีเวลาพักผ่อน ไม่ได้เล่นสนุกๆ แบบเด็กๆ เขาจึงเป็นเด็กที่เคร่งเครียด อีกทั้งแม้ก็คอยดูแลเรื่องอาหาร เสื้อผ้าและอื่นๆ ให้ โดยที่เขาไม่เคยช่วย

ทำงานในบ้านเลย เพราะแม่ต้องการให้ลูกได้เรียนเพียงอย่างเดียว
 การเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ผู้แต่งไม่เห็นด้วย เพราะเด็กมีชีวิตจิตใจ มีความคิด
 ไม่ใช่ต้นไม้ที่จะตัดให้มีรูปทรงตามชอบใจ ดังที่ผู้แต่งได้สะท้อนความคิดว่า
 "...พ่อของเธอคงลืมไปว่าคนนั้นไม่เหมือนกัน คนไม่ใช่ดินเหนียวจะได้ทุบ
 ได้ปั้นเป็นรูปอะไรได้ตามใจเจ้าของ ตามใจพ่อแม่ คนมีชีวิต และชีวิตเป็น
 ของเขาเอง..." (เรื่องเดิม : 24) และผู้แต่งยังเปรียบเทียบการเลี้ยงดูลูก
 อย่างเข้มงวดและเผด็จการของพ่อเหมือนการตัดไม้ของปู่ว่า "...คนที่
 สมองแคะแกรนนี่บางทีก็เป็นทีนิยม เพราะปกครองง่ายดี คุณพ่อของเธอ
 ทำานชอบลูกๆ แบบนั้น และพยายามจะตัดลูกของท่านเหมือนไม้ตัด ที่เคยเห็น
 ปู่ของเธอตัด..." (เรื่องเดิม : 24)

การเลี้ยงลูกในลักษณะนี้จะส่งผลให้ลูกเป็นเด็กที่ไม่มี
 ความคิดเป็นของตนเอง ไม่รู้จักตัดสินใจ และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมไม่ได้
 เพราะไม่เคยต้องใช้ความคิด ได้แต่เพียงเป็นผู้ปฏิบัติตามเท่านั้น ผู้แต่งยังกล่าว
 ถึงการเลี้ยงลูกแบบเข้มงวด เพราะพ่อเคยเลี้ยงน้องในลักษณะนี้ และน้องทุกคน
 ก็ประสบความสำเร็จในชีวิต โดยที่พ่อลืมคิดไปว่าโลกได้เปลี่ยนแปลงไป ดังที่
 ผู้แต่งกล่าวว่า "บังเอิญอากู ของเธออยู่ในยุคที่โลกยังแคบ การร่ำเรียนอะไร
 ก็เป็นไปตามแบบฉบับ ไม่ค่อยมีอะไรใหม่ๆ อีกอย่างสิ่งแวดล้อมยุคนี้ดีกว่า
 เดิวนั้น คนไม่ค่อยมีความอยาก เด็กก็อยู่ในกรอบขอบเขต..." (เรื่องเดิม
 : 24) ผู้แต่งยังได้ชี้แนะว่าเมื่อสังคมเปลี่ยนไป ผู้เป็นพ่อแม่ก็ควรที่จะเปลี่ยน
 แปลงวิธีการเลี้ยงลูกบ้าง ควรฝึกให้ลูกรู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ดัง
 ปรัชญาของการศึกษาว่า "คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น" ลูกๆ จึงจะอยู่รอด
 ในสังคม

8.4.1.2 ตั้งความหวังในตัวลูกสูง

ครอบครัวนี้ พ่อยังมีวิธีการเลี้ยงลูกแบบเดิม คือเข้มงวดและเผด็จการ อีกทั้งเมื่อลูกอย่างฉายาตั้งใจเรียนมาก เขานำความภูมิใจมาให้พ่อแม่ โรงเรียน โดยการสอบได้คะแนนสูงและสอบเข้าเรียนต่อได้ที่หนึ่งพ่อจึงฝากความหวังไว้ที่ฉายา หวังให้เขาเป็นตัวแทนของพ่อสอบชิงทุนไปเรียนต่อต่างประเทศ ดังที่ผู้แต่งบรรยายความรู้สึกของพ่อว่า "พ่อเขาหวังจะให้พี่ฉายาสอบชิงทุนแล้วเรียนหลวงไปต่อเมืองนอก...พ่อเขาหวังจะให้พี่ฉายาเป็นตัวแทนของพ่อไง ชดเชยความผิดหวังของพ่อเขาเมื่อสามสิบกว่าปีมาแล้ว" (เรื่องเดิม : 36) ฉายาเขาทำให้พ่อสมหวังและภาคภูมิใจเมื่อเขาสอบชิงทุนไปเรียนต่อต่างประเทศได้ แต่การไปเรียนนี้จะต้องสอบเทียบภาษาอังกฤษให้ผ่านเสียก่อนจึงจะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ เมื่อไปอยู่ต่างประเทศฉายาเครียดมาก กลัวจะสอบไม่ผ่านและถูกส่งกลับเมืองไทย เขาล้มป่วยเข้าโรงพยาบาล เมื่อญาติทราบข่าวก็เป็นห่วง อาเชยพูดถึงฉายาด้วยความเป็นห่วงว่า

...เขาเหมือนพี่เหนียนแหละ...เอาเป็นเอาตาย...
คราวที่ไม่ได้ทุนคิงส์ กว่าจะอยู่ตัว ใ้ คลั่งไปเป็นปี ยังดีที่
สอบเข้ามาวิทยาลัยได้ และคนที่เรียนเก่งกว่าไปนอกหมด
เขาเลยได้ที่หนึ่ง ถึงได้อยู่มาได้ไง (เรื่องเดิม : 44)

ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นว่า ฉายาเป็นเด็กที่เคร่งเครียด และเอาจริงเอาจังมากเกินไป ลักษณะนิสัยเช่นนี้เขาได้รับจากพ่อที่ไม่อยากให้ผู้อื่นได้ดีกว่าตน อาเชยจึงเป็นห่วงฉายากลัวว่าถ้าเขาผิดหวัง เขาอาจจะทำร้ายตัวเองได้ ส่วนพ่อของฉายาเมื่อรู้ว่าลูกป่วยเข้าโรงพยาบาล จึงเป็นและวิตกกังวลมากเพราะฉายาเป็นความหวังอันสูงสุดของพ่อ ผู้แต่งไม่เห็นด้วย

ที่พ่อตั้งความหวังไว้ที่ลูกเพียงคนเดียว ทั้ง ๆ ที่มีลูกถึงห้าคน และความหวังนั้น ก็มากเกินไปได้

...เห็นหน้าตาคร่ำเคียดน่าสงสาร หวังอะไรมากไป...
อยู่ด้วยความหวังที่มากเกินไบนี่ก็ไม่ดี ถูกละครเหอทะยาน
ไว้บ้างก็ดีหรอก แต่หวังสูงเกินไบนี่อันตราย ...อยู่ด้วย
ความหวังนะสู้อยู่ด้วยสติปัญญาของตัวเองไม่ได้
(เรื่องเดิม : 87)

ท้ายที่สุดฉายาก็ฆ่าตัวตายเมื่อเขาารู้สึกเสียหน้า อับอาย
และโกรธแค้นคู่แข่ง การตายของเขาทำให้พ่อแม่เสียใจมาก ผู้แต่งได้แสดง
ความคิดเห็นว่าการตายของฉายามีสาเหตุจากการเลี้ยงดูที่ผิดๆ ของพ่อ ที่มุ่ง
ให้ลูกเป็นเลิศ เป็นหนึ่ง โดยไม่ปลูกฝังเรื่องความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้
รู้ชนะ และพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ผู้แต่งยังคิดว่าแม่ของฉายาก็มีส่วนสนับสนุน
ให้เขาคิดผิด ดังที่ผู้แต่งกล่าวไว้ว่า "รู้ไหมว่าที่พี่ฉายเพี้ยนก็เพราะการปกป้อง
ของแม่...แม่ปกป้องดูแลเขาเกินไป เขาเลยติด ช่วยตัวเองไม่ได้เลย"
(เรื่องเดิม : 116-117)

เห็นได้ว่าการเลี้ยงดูบุตรนั้น ผู้เป็นพ่อแม่จะต้องปลูกฝัง
คุณธรรมให้กับลูกด้วย ในการเรียนนั้นควรเปิดโอกาสให้ลูกได้พักผ่อน ไม่ควรมุ่ง
แต่เรียนอย่างเดียว ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงคนอื่นๆ ที่มีความคิดต่างจากพ่อว่า
" เขาไม่เหมือนพ่อ...เอะอะจะให้เรียนหนังสืออย่างเดียว กระทั่ง...แอบ
เอานิทาน...มาอ่านยังถูกด่า พ่อหาว่าอ่านหนังสือไม่เป็นเรื่อง ไม่รู้จักท่อง
ตำรา..." (เรื่องเดิม : 88)

ในเรื่องการเรียนนั้นผู้แต่งได้เสนอทางออกว่า ไม่ควร
มุ่งให้เด็กๆ เติบโตเร็วเกินไป ดังที่ผู้แต่งเปรียบเทียบการเรียนของฉายา
และแสงฉานว่า "...แสงฉานเขาเรียนเก่งกว่าพี่ฉายา พี่ฉานไม่ค่อยคร่ำเคร่ง
กับการเรียนเท่าไรนัก ยังมีเวลาเล่นหัวกับน้องๆ แต่เขาชอบคณิตศาสตร์ และ

วิทยาศาสตร์ได้เต็มเสมอ" (เรื่องเดิม : 32) ผู้แต่งยังชี้แนะอีกว่า ในโรงเรียนครูได้จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนในหลายๆ ด้าน ไม่ได้เน้นเฉพาะการเรียนเพียงอย่างเดียวว่า

เขาไม่ได้บังคับ ใครอยากเก่งก็เข้าห้องติว ใครไม่อยากติวก็เล่นหรือทำการบ้านไป ไม่ก็อ่านหนังสือ ถ้าห้องสมุดยังไม่ปิดก็เข้าไปอ่านหนังสือได้ หรือจะไปอยู่ห้องศิลปะ ดนตรี ละครอะไรก็ตามใจนี้นา (เรื่องเดิม : 40)

วิธีการเรียนของฉายาเป็นวิธีที่ผิดๆ ที่เคร่งเครียดมากเกินไป จนสุขภาพทรุดโทรม ไม่มีการพักผ่อน อีกทั้งพ่อยังปลูกฝังเรื่องความเป็นหนึ่ง เป็นเลิศ ต้องดีเด่นกว่าผู้อื่น เมื่อพ่ายแพ้หรือผิดหวังจึงยอมรับสภาพนั้นไม่ได้ จึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย

8.4.1.3 รักและทะนุถนอมลูกมากเกินไป

การเลี้ยงดูฉายาเจ็ด พ่อแม่จะตามใจชอบมาก เพราะเป็นลูกสาวคนเดียว และพ่อก็ไม่เข้มงวดมากนัก ฉายาเจ็ดจึงมีคนรักทั้งๆ ที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษา เมื่อคู่รักส่งผู้ใหญ่มาสู่ขอพ่อจึงปฏิเสธเพราะเห็นว่ายังเป็นเด็ก และพ่อไม่พอใจแม่คนรักของฉายาเจ็ด ผู้แต่งกล่าวถึงการกระทำของพ่อว่า "พ่อทำเพราะความรักอีกเหมือนกัน... เพราะความรักของพ่อมีแต่การเอาใจตนเองเป็นใหญ่ ไม่ให้อภัยในความผิดพลาดของใคร แม้เวลาจะผ่านไปถึงยี่สิบห้าปีแล้วก็ตาม" (เรื่องเดิม : 129)

เมื่อพ่อปฏิเสธฉายาเจ็ดเสียใจมาก เพราะพ่อแม่ไม่เคยขัดใจมาก่อน จึงคิดประชดพ่อแม่ด้วยการแอบไปมีเพศสัมพันธ์จนถึงครรภ์ ในการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้แต่งเสนอแนะว่าควรให้ลูกรู้สึกถึงความผิดหวังบ้าง เพื่อจะได้มีความอดทนว่า "ให้เจ็บเสียมั่งดีกว่า... อะไรไม่รู้จักความเจ็บเสียบ้างเลย จะไม่มีความอดทน โลกนี้มีความเจ็บปวด ผิดหวังตั้งเยอะแยะ"

(เรื่องเดิม : 207-208) การแก้ปัญหาของชายเจ็ด ผู้แต่งเสนอแนะว่า พ่อน่าจะพ่อนั่นว่าขอเลื่อนออกไปสักระยะให้ลูกเรียนจบหรือโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นการให้ความหวัง เพราะลูกกำลังอยู่ในวัยรุ่นอารมณ์ร้อนอาจระเบิดไปได้ แต่พ่อกลับปฏิเสธอย่างไม่มีเชื้อไข สร้างความเจ็บปวดให้กับเด็กทั้งสอง จนประพฤติดีได้ ผู้แต่งได้แสดงความเห็นใจชายเจ็ดว่า

เจ็ด เขาพลาด เขาก็หลบหน้าไปแล้ว แต่เจ็ดเขาไม่ได้
 เหลวไหลนะ เขาเข้ามาอย่างถูกต้องแล้ว มาสู้ขอรับผิดชอบ
 ทุกอย่าง แต่ผู้ใหญ่ของเราขัดขวางเขาเอง จนเกิดเรื่อง
 ขึ้นมา...ใครจะตำหนิชายเจ็ดว่าเหลวไหลอะไรได้
 ในเมื่อทุกสิ่งเกิดขึ้นเพราะพ่อ หล่อนอาจจะใจเร็วด่วนได้
 ไปหน่อย แต่หล่อนไม่ผิด (เรื่องเดิม : 159)

ส่วนในการเลี้ยงดูจิมพลี เขาเป็นลูกคนสุดท้ายยอมได้
 ได้รับความรักและการตามใจมาก เขาจึงคล้ายเป็นลูกแห่งของพ่อแม่ การที่เขา
 ไม่เคยต้องตัดสินใจอะไร ไม่เคยต้องปกครองตนเอง เมื่อเขาไปเรียนต่าง-
 จังหวัดเขาลงกับไปอยู่กับคนรัก อยู่กันแบบสามีภรรยา เมื่อพ่อแม่ของฝ่ายหญิง
 ทราบจึงแยกเด็กทั้งคู่ แต่เขาก็หนีตามกันไปและต้องเลิกกันไปในที่สุด เพราะ
 ทั้งคู่ยังเป็นเด็กมาก ขาดความรับผิดชอบความอดทนที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน เมื่อ
 จิมพลีกลับมาบ้านเขาไม่ยอมกลับไปเรียนต่ออีกเลย แต่กลับใช้รูปร่างหน้าตาที่
 หล่อเหลา ไปเป็นนายแบบ ท้ายที่สุดก็ไปอยู่แม่มาศที่มีฐานะดีเพราะหวัง
 ความสะดวกสบาย

ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เลี้ยงลูก
 อย่างผิดๆ ทำให้ลูกประสบความล้มเหลวในชีวิตถึงสามคน ทั้งๆ ที่เด็กมี
 ความประพฤติดี เรียนดีมาตลอด

9. เรื่องดอกกระถินรั้ว

โบตันแต่งเรื่องดอกกระถินรั้ว เมื่อ พ.ศ. 2534

9.1 เนื้อเรื่องย่อ

สุวินัยหรือหยิก เป็นลูกชายคนเดียวของครูวงกตและเพ็ญจันทร์ แต่สุวินัยไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่น หรือการเลี้ยงดูจากพ่อแม่เลย เพราะเดิมพ่อของเขามีคู่มั่นอยู่แล้ว แต่เพ็ญจันทร์ต้องการแย่งคนรักของเพื่อน เพราะเห็นว่าหน้าตาดี เธอจึงหมอมเหล้าครูวงกตจนเมามาและได้เสียกัน ครูวงกตเสียใจมากที่พลาดท่าเสียทีจึงจำใจทิ้งคู่มั่น ทั้งๆ ที่คู่มั่นกำลังตั้งครรรค์อ่อนๆ คู่มั่นของครูวงกตจึงท้องไม่มีพ่อ เธอจึงหนีความอายไปอยู่กรุงเทพฯ และคลอดลูกสาวให้ชื่อกระถิน สุวินัยไม่ได้เกิดมาจากความรักของพ่อแม่ เขาจึงพบกับความเกลียดที่พ่อแม่มีให้แก่กัน และความเกลียดนั้นมาตกอยู่ที่ตัวเขาด้วย สุวินัยจึงตกเป็นภาระของย่าที่เลี้ยงดูเขามาตลอด ส่วนพ่อแม่แทบไม่เคยเห็นหน้า ซึ่งในตอนแรกสุวินัยไม่เคียดร้อน แต่เมื่อย่าตายจากไป เขาจึงว่าเหว่มาก เมื่อพ่อมางานศพย่าพ่อสัญญาว่าจะมารับเขาไปอยู่ด้วยหลังจากสอบปลายภาคเสร็จ สุวินัยก็ได้แต่รอและพ่อก็หายเงิบไป เขาเสียใจและโกรธแค้นมาก เมื่อเขาอยู่กับอาเขาไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างลูกหลาน แต่กลับถูกใช้งานเพื่อแลกกับอาหาร ชีวิตของสุวินัยจึงขาดความรัก ความอบอุ่นอย่างมาก และเขายังแค้นพ่อแม่ และญาติพี่น้องที่ปล่อยให้เขามาตกระกำลำบากทั้งที่อยู่กับญาติพี่น้อง สุวินัยจึงแก้ปัญหาชีวิตโดยการหนีไปหา ยาเสพติด เพราะสิ่งนี้ทำให้เขาลืมความทุกข์ได้ และเขาได้หนีออกจากบ้าน แล้วกลายเป็นเด็กจรจัด

ต่อมาสุวินัยได้พบกับหิมวัต เจ้าของค่ายมวยและเจ้าของร้านขายเครื่องกีฬา หิมวัตสงสารจึงนำตัวสุวินัยไปรักษาที่วัดถ้ากระบอง จนกระทั่งดอกไม้คู้หมั้นเก่าของพ่อและลูกสาวได้กลับมาอยู่บ้านเดิม สุวินัยเมื่อรู้ว่าภริยามาอยู่บ้านเก่าจึงลอบทำร้ายภริยาจนบาดเจ็บเพราะโกรธแค้น คิดว่าพ่อไปอยู่กับภริยา สุวินัยผิดหวังในชีวิตจึงตัดสินใจไปนอนตากน้ำค้างจนเข้าโรงพยาบาล ภริยาได้มาดูแล สุวินัยจึงได้รู้ความจริงว่าพ่อของเขาหายสาบสูญไป และหายโกรธเกลียดภริยาและกลับรักภริยามากขึ้นเมื่อภริยาแต่งงานกับหิมวัต ผู้ที่เขารักเคารพมาก

9.2 ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร

ในเรื่อง ดอกกระถินริมรั้ว ผู้แต่งได้สะท้อนลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นปัญหาเพียงคนเดียวคือสุวินัย ดังที่ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ดังนี้

9.2.1 สุวินัย

สุวินัยเป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่เลี้ยงดู เขาจึงเป็นเด็กขาดความรักความอบอุ่นมาตั้งแต่เด็ก เขาอยู่กับย่ามาตลอดและเมื่อย่าตายจากไป เขาว่างเหว่มาก แม่ก็มีสามีใหม่ไปอยู่กับบางคนตรึกลูกทุ่ง ส่วนพ่อก็ย้ายไปทำงานที่อื่นเมื่อย่าตายพ่อสัญญาว่าจะมารับไปอยู่ด้วย แต่พ่อก็ไม่ทำตามสัญญา เขาจึงต้องไปอยู่กับอาที่ไม่เอาใจใส่เลี้ยงดู สุวินัยจึงเป็นเด็กร่างกายแคระแกร็น ผอม ดำและหน้าตาไม่สดชื่น ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงสุวินัยว่า

เขากินไม่พอ นอนไม่พอ ทำงานหนักเกินกำลังและอายุ
เมื่อเขาอายุสิบห้าไปทำบัตรประชาชน เจ้าหน้าที่อำเภอ
ยังมองเขาอย่างสงสัย... เขาโตกว่าเด็กสิบขวบเล็กน้อย
เท่านั้น มอมแกร็น ด่างร้าน หน้าแห้ง ตาโรย...

(โบทัน (นามแฝง), 2534 : 15)

สวีนิยมีความคับแค้นใจมากที่อาแท้ๆ กลับเลี้ยงดูเขาอย่างคนงาน
ที่ต้องทำงานหนักตลอดเวลา แต่เขาจำใจอยู่เพราะไม่รู้จะไปไหน เขาจึงมี
ความทุกข์ใจอย่างมาก เขาจึงกลายเป็นเด็กที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่
เป็นปัญหาดังนี้

9.2.1.1 ขาดความรักความอบอุ่น

สวีนิยเป็นเด็กที่เกิดมาในครอบครัวที่พ่อแม่
ไม่มีความรักต่อกัน เขาจึงไม่ได้รับความรักจากพ่อแม่ด้วย เขาอยู่กับย่ามาตลอด
แต่เมื่อย่าตายจากไปเขาก็ขาดความรักความอบอุ่นไปทันที ดังที่ผู้แต่งบรรยายว่า

เมื่อวันเผาย่า พ่อสัญญาว่าจะมารับเขาไปอยู่ด้วย ...

ไอ้โกหก ไอ้ครูวงกตโกหก... พ่อก็ไม่มา เขาขอให้อาพาไป
ตามพ่อ อาก็ไม่ไป... เขาร้องให้ไปหาลุง ลุงว่าชู้ระไม่ใช่
อยู่กับอานั่นแหละดีแล้ว เขาถามหาแม่... แม่ไปไหน...

ก็ไม่รู้ แยม มีผัวคะไปหมด ย้ายไปอยู่ส่วนไหนของประเทศไทย
ก็ไม่รู้... แต่ไม่มีใครจัดการให้เขา สวีนิยในตอนนั้นก็ยังคง
เกินกว่าจะจัดการเองได้... (เรื่องเดิม : 96)

ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตที่ว้าเหวอย่างมากของ
สวีนิย ที่เขาหาที่พึ่งไม่ได้เลย ไม่มีใครรัก ใครสนใจที่จะดูแลเขา หรือให้
ความเอาใจใส่ เขาขณะที่เขากำลังสูญเสียย่าซึ่งเป็นศูนย์รวมแห่งความรักไป
พ่อ แม่ และญาติต่างคนก็ต่างแสวงหาสิ่งที่ตนต้องการโดยไม่สนใจเขาเลย

ส่วินัยรู้สึกเสียใจมากที่เขาถูกทอดทิ้ง จนเขาไม่อยากจะชีวิตต่อไป ดังที่ผู้แต่งบรรยายความรู้สึกของเขาว่า

...ให้ชีวิตบัดซบนี้มา อุตส่าห์ให้เกิด ไม่รีดออกซะตั้งแต่
อยู่ในท้องนะ... พ่อก็ให้ชีวิตใจ ให้ตอนเมาๆ แค่มส่กับผู้หญิง
ระบายนความใคร่ แล้วไอ้เชื้อผู้ชายมันก็ผสมกับไข่ผู้หญิง ทำให้
ผมเกิดมาอย่างบังเอิญๆ ส่วนคนที่เขาดังใจให้เกิด มันก็ต้อง
พ่อแม่รักกัน สม่ส่กันอย่างตั้งใจจะให้ลูกเกิด อย่างแม่กระถิน
คนนั้นอย่างน้อยๆ พ่อแม่เขาก็รักกันใช้ไหม ไม่ได้เกลียดกัน
อย่างพ่อแม่เกลียดแม่ผมหรอก (เรื่องเดิม : 155)

คนทั่วไปเห็นสภาพของส่วินัยก็สงสาร แต่ก็ไม่อยู่ในฐานะ
ที่จะช่วยเหลืออะไรได้ เพราะอาแท้ๆ ยังเลี้ยงดูเขาแบบนี้ มีหน้าซ้ำ ลุงแท้ๆ
ก็ยังไม่สนใจเลี้ยงดูเขาก็ก เมื่อกระถินมาพบเข้าเห็นสภาพก็สงสารน้องมาก
ดังผู้แต่งบรรยายว่า

สงสารเขา เร่ร้อนจรจัด ไม่มีใครเลี้ยง... ลุงป้าหน้าอา
เขาไม่เลี้ยง ตอนเลี้ยงก็เลี้ยงเหมือนเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย
พอมโซ่ ขาดอาหาร ไม่เจริญเติบโต... เคยติดยาด้วย
เด็กไม่มีพ่อแม่ ขาดรักอย่างแรง... ไม่มีใครเลี้ยงเขา ลุงก็
ไม่เลี้ยงเขา อากก็กดขี่โกงเขา ต้องไปอาศัยอยู่กับคนอื่น
เป็นเด็กรับใช้เขา... ขาดอาหาร ไม่สบาย ตัวงี้ผมแกร็นนิต
เดียว... เห็นส่วินัย... จะต้องสงสารเขา เขาลิ้นไว้ไม้ดอก
เป็นคนจรจัด เรียนหนังสือแค่มัธยมต้นก็ยังไม่จบ...
เด็กคนนั้นไม่สบายทั้งกายทั้งใจ (เรื่องเดิม : 131-135)

ในความรู้สึกของสุวินัย เขารู้สึกน้อยใจที่เขาไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ทั้งอาและลุงไม่สนใจเลี้ยงดูแล้วยังชอบพูดตอกย้ำให้เขา ซอกซ้ำใจว่า

...มึงมันโง่ลูกพ่อทั้ง พ่อมึง เขาทั้งมึงไปอยู่กับเมียเก่า
ตั้งเดิมของเขา...แม่มึงมันไม่ดี แย่งคู่หมั้นแย่งหัวคนอื่น
เขามา เขาไม่รักแล้วบังคับด้วย เขาเกลียดแม่มึงถึงได้
ทั้งมึงไปด้วย เขาไม่ได้รักพิศواسอะไรมึงกับแม่หรอก...
(เรื่องเดิม : 93)

เมื่อสุวินัยอยู่กับอาต้องทำงานหนัก ได้กินอาหารน้อย
ได้เรียนน้อย เขาจึงไม่มีความหวังในชีวิต และหันไปพึ่งยาเสพติดและหนีออก
จากบ้านไป สุวินัยเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นอย่างมาก ดังที่ผู้แต่งได้
บรรยายถึงคำพูดของสุวินัยในขณะที่ป่วยและเพื่อไม่ได้สติว่า

กูเกลียดมึง พวกมึงเอาพ่อกูไป...แม่ทำไมทั้งผมไป ทำไม
ถึงทำกับผมอย่างนี้พ่อ พ่อว่าจะกลับมาจับผมไปอยู่ด้วยใจ
แล้วพ่อหายไปในไหน พ่อหายไปในไหนไปอยู่กับลูกเมียอื่น ทำไม
ทำกับผมอย่างนี้ อาอย่าตีผม อย่าตีผม ผมจะไม่ทำอีกแล้ว
ผมทิวครับ ผมทิว ผมไม่ตั้งใจจะทะเลาะจะชโมช ผมไม่ได้แกล้ง
อย่าตีผมเลยกลัวแล้ว...เอายามา เอามา ผมจะสูบ ผมจะดม
ผมอยากรู้ใหม่ ผมทนไม่ไหวแล้ว... หลวงพ่อครับ ผมขอให้
สังจะ ผมจะไม่แตะต้องยาเสพติดอีกไม่ว่ายาอะไร ผมขอ
สาบานต่อหน้าพระ (เรื่องเดิม : 142-143)

ผู้แต่งย้ำว่าสุวินัยเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นมา
ตั้งแต่เกิด และได้เสนอทางออกว่าเด็กที่ขาดความรัก ถ้าให้ความรัก เขาก็จะ
เป็นคนที่ดีได้ว่า

... ไอ้หยิกนี่มันเด็กก็มีปัญหามาตั้งแต่เกิด... ตอนนั้นมาหา
 ผมนะมันเหมือนหมาติดยาเสพติด ผมมโหฬารี่หลายเท่า ทั้ง
 หมอสมัยใหม่ ทั้งพระสงฆ์องค์เจ้าวัดถ้ากระบอก มันถึงได้
 ค่อยๆ เป็นคนเต็มหน่วย... ลูกขาดพ่อขาดแม่อย่างไอ้หยิก
 ผมไม่ได้เลี้ยงมันอย่างวัว อย่างควายเหมือนอามันเลี้ยง
 หรอกนะ แต่เลี้ยงอย่างคนหลงทาง ชี้ทางที่เหมาะสมกับตัวมัน
 (เรื่องเดิม : 150-151)

หิมวัดเป็นผู้ช่วยเหลือสุนัขให้เขาได้ทำงานที่เขา
 ชอบ มีรายได้เลี้ยงตัวเองอย่างมีความสุข และที่สำคัญคือหิมวัดได้ให้ความรัก
 ความสงสารแก่สุนัข จนเขาไม่รู้สึกรู้ว่า เขาเป็นคนที่ขาดความรักอีกต่อไป

9.2.2 มีความเคียดแค้น

ในชีวิตของสุนัขเขาไม่ได้รับความรักความอบอุ่น
 เขาจึงเป็นเด็กเกียกกด มีแต่ความคับแค้นใจที่เขาไม่สามารถจะช่วยเหลือ
 ตนเองได้ และใครๆ ก็พากันพูดตอกย้ำปมด้อยที่เขาถูกพ่อแม่ทอดทิ้งและญาติ
 ไม่สนใจเลี้ยงดูเขาว่า

... นั้นมันไม่มีทั้งพ่อทั้งแม่ ไม่รู้ไอ้ครูวงกตมันสาปสูญไปไหน
 หรือตายก็ไม่รู้ ย้ายไปไหนก็ไม่รู้ใครถามไถ่สืบหา น้องสาว
 น้องเชย มันยังไม่สืบใหญ่ เดี่ยวมาทวงสิทธิให้ลูกชาย หาย
 ไปได้เลยก็ยิ่งดี ที่ดินของสามคนมันยุบคนเดียวเลย...
 ย่ามันตายแล้ว พ่อก็หาย แม่ก็มีผัวไปอยู่ไหนไม่รู้ ลุงกับป้า
 สะใภ้เขาก็ไม่เอา เขาถือว่าชู้ระไม่ใช้ ยิ่งอามันยิ่งร้าย
 ทั้งอาเชยมันก็ใจดำ... (เรื่องเดิม : 71)

สุวินัยรับฟังปัญหาชีวิตของเขามาตั้งแต่เล็กจนโต และ
เขาโกรธแค้นทุกๆ คนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเขา ดังที่ผู้แต่งบรรยายความ-
รู้สึกที่โกรธแค้นว่า

เฮ้อะ พ่อแม่ที่แท้ๆ ยังทิ้งผม แล้วเขาแค่พี่คนละแม่ ถ้าเขา
จะช่วยอะไรผม แม่เขาก็คงห้าม แม่เลี้ยง ลูกเลี้ยง...
อีกอย่างเท่าที่รู้แม่ผมทำเจ็บแสบใช้ใหม่ล่ะ เขาอาจจะอยาก
แก้แค้นก็ได้ แก้แค้นให้แม่เขาใจ ยังไม่สะใจอีกหรือ เอาพ่อ
คืนไปจนผมกลายเป็นไอ้ตัวโสโครกประจำหมู่บ้านนี่ละ...
ผมมันไอ้ตัวโสโครก ญาติๆ ก็ไม่เอา อีนั่งอาเวียนมันก็กดขี่
ใช้งานไอ้หยิกเหมือนจิว เหมือนควาย ไอ้ลุงผู้ใหญ่กะอีป้า
สะไภ้ของผมมันก็รังเกียจ ลูกพี่ลูกน้องของผมแต่ละคนเขา
ร่ำเรียนกันดีๆ แต่งตัวโก้ๆ พี่สาวคนละแม่ของผมเป็นนักแม่นปืน
มือปืนทีมชาติ มีรถขับ มีเงินใช้ มีบ้านสวยๆ อยู่ แต่ผมเป็น
ไอ้จรจัด ไอ้เด็กเร่ร่อน (เรื่องเดิม : 101)

ผู้แต่งได้กล่าวถึงความโกรธแค้นของสุวินัยต่อบุคคลที่
เกี่ยวข้อง ด้วยความโกรธแค้นว่า

เกลียดมันนัก ชีวิตของเขาพังเพราะผู้หญิง แม่ทิ้งเขาไป
ยาก็รีบตายตัดช่องน้อย แต่พ่อตัวตายไปทิ้งเขาไว้กับอาเวียน
อีนั่งอาใจร้าย อีนางยักษ์ขมุขี มันทำร้ายเขาด้วยงานหนัก
เลี้ยงเขาอดๆ อยากๆ จนตัวเล็ก แก่ริ้น ผอมแห้งออกอย่างนี้
มันสูบเลือดสูบเนื้อเขา อีเวร...

แล้วอีนั่งป้าสะไภ้ก็เค็มยิ่งกว่าเกลือสินเธาว์ เกลือสมุทร
ไม่ยอมเอื้อเพื่อเจือจาน หลานผิวแม่สีกบาท เลี้ยงหมาเลี้ยง
แมวยังเลี้ยงกันได้ แต่มันเลี้ยงหลานผิวอย่างคนไม่ได้ แต่ยัง

ไม่ร้ายเท่าอีเวียน เขาเป็นหลานแท้ๆ แต่เลี้ยงเขาเหมือนวัว
เหมือนควายใช้งานหนัก

แล้วแม่แท้ๆ ไม่เคยเลี้ยงดูเขา เขาอุตส่าห์แวะมาเยี่ยม
ดูมันลิดาเขาทุเรศเพราะไม่ให้เงิน อ้างบุญคุณว่าให้ชีวิตเขามา
ทุเรศ ทุเรศ สุวินัยอยากตะโกนออกมา ชีวิตทุเรศๆ อย่างนี้
ใครอยากเกิดมาวะ กูไม่อยากเกิดสักนิด ทุเรศ อีแม่ทุเรศ...

แต่กูไม่กล้าฆ่าตัวตาย กูเองก็ทุเรศ กูเหมือนสัตว์ เหมือนหมา
เหมือนวัว เหมือนควาย น้ำตาไหลพรากเต็มหน้าปนเปื้อนกับ
หยดเหงื่อซึ้ง... แวบหนึ่งของความรู้สึก เขากลับตาย กลัว
ทำไม ตายไปก็สบายดีเน๊าะ ตายแล้วพ้นทุกข์ แต่เขาแค้น แค้น
แทบคลั่ง แค้นพ่อ แค้นแม่ แค้นลุง ป้าสะใภ้ อาเวียนกับอาเขย
ลูกๆ ของลุงกับอา พวกมันเสวยสุขบนกองทุกข์ของเขา

ความแค้นแทบคลั่งลามเลยไปถึงดอกไม้กับกระถิน อีนั่งตัวดี
สองคนแม่ลูกนั้น... แม่บอกว่า พี่วัดเป็นแฟนเก่าของแม่ คำว่า
แฟนของแม่คงไม่ได้หมายถึงแต่คู่รักหรือก ต้องเคยเป็นผิวเมีย
กันแน่ๆ เพราะแม่ของเขานั้นลือกันมานานทั้งตำบลว่าสาส์อน...
กูอยากจะบ้า กูไม่อยากตายตอนนี้นะหรือ ถ้ากูยังไม่ได้เห็นพวกนี้
พิณาศลงกับมือ กูจะต้องแก้แค้นแล้วถึงค่อยตาย กูจะไม่ตายตอนนี้
(เรื่องเดิม : 119-121)

ดังนั้นเมื่อกระถินมีโอกาสพบสุวินัย กระถินจึงได้เห็น
ความเจ็บแค้น สอกร้าในชีวิต ดังที่ผู้แต่งบรรยายว่า

เด็กหนุ่มเงยหน้าขึ้น สมนัสเห็นแต่แววตาวาวด้วยความ
เจ็บแค้น ราวกับมีเรื่องอาฆาต บาดหมางกับหล่อนมานานปี
...ตัวก็เล็ก สูงเท่าหัวไหล่ หล่อนเท่านั้นเอง แล้วแววตา
ของมันนั้นประหลาดนัก เจ็บปวด อาฆาตแค้น สอกร้า เหมือน

โทษแต่ันหล่อนมานานปี... (เรื่องเดิม : 107)

ความเคียดแค้นของสุวินัยก็หมดไป เมื่อเขาได้พบกับ
ภรรยาพี่สาวคนละแม่ และได้ทราบความจริงว่าพ่อของเขาไม่ได้ไปอยู่กับ
ครอบครัวของภรรยา แต่พ่อหายสาบสูญไป ภรรยาได้ช่วยเหลือเขาช่วยให้
เขามีชีวิตที่ดีขึ้น ชีวิตของสุวินัยจึงดีขึ้นและไม่ทำตัวเป็นเด็กที่มีปัญหาอีกต่อไป

9.3 สภาพปัญหาของเด็กและเยาวชน ในเรื่องดอกกระถินริมรั้ว

ในเรื่องดอกกระถินริมรั้ว ผู้แต่งได้สะท้อนปัญหาการขาดความ
รักความอบอุ่น และปัญหายาเสพติด ว่ามีสาเหตุจากการเลี้ยงดูของครอบครัว
ดังนี้

9.4 สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนในเรื่องดอกกระถินริมรั้ว

ในเรื่องนี้ผู้แต่งได้สะท้อนสาเหตุของปัญหา ดังนี้

9.4.1 สาเหตุจากครอบครัว

ครอบครัวของสุวินัยทั้งพ่อและแม่ไม่ให้ความรักความอบอุ่น
แก่ลูก มีหน้าซ้ำญาติๆ ก็ไม่ได้เลี้ยงเขาอย่างลูกหลาน สุวินัยจึงกลายเป็นเด็ก
ที่มีปัญหาติดยาเสพติด ซึ่งมีสาเหตุจากการเลี้ยงดูของครอบครัวดังนี้

ครอบครัวของสุวินัยทั้งพ่อแม่ไม่ให้ความรักความอบอุ่น
และไม่เลี้ยงลูก มีหน้าซ้ำญาติพี่น้องยังไม่เลี้ยงดู เขาจึงเกิดความเคียดแค้น
พ่อแม่ คำพูดของชาวบ้านและญาติๆ ที่กล่าวถึงว่าพ่อแม่ไม่รักเขาและไม่เลี้ยงดู
ทำให้เขาเสียใจมาก เพราะโดยธรรมชาติของคนที่เป็นแม่ย่อมจะไม่ทิ้งลูก

ถึงแม้ว่าพ่อจะทิ้งลูกไป แต่แม่ของสวีนีย์นั้นได้ทิ้งเขาไป และไม่รักเขาตั้งแต่อยู่ในท้องของแม่แล้ว ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงเพ็ญจันทร์ไม่เหมาะที่จะเป็นแม่ หรือภรรยาของใคร เพราะเป็นคนรักสนุกมากเกินไปว่า

...ผู้หญิงอย่างเพ็ญจันทร์ไม่ได้เหมาะจะเป็นแม่หรือเมียเลย
 หล่อนชอบแต่งตัวออกไปเที่ยว ชอบดูหนังดูละครฟังเพลงลูกทุ่ง
 วงไหนวงนั้นหล่อนจะต้องไปตีตัวตลกกลับตลกกลับคืน กระทั่งท้องโย้
 ค้าหน้า หล่อนก็ยังไปดู...คลอดลูกแล้วหล่อนก็ทิ้งลูกไว้ให้ย่า
 เลี้ยง ไม่ยอมให้ลูกกินนม ไม่ใส่ใจ ไม่ดูแลบ้านช่อง กินข้าว
 ไม่ล้างจาน กองทิ้งไว้ให้แม่ตัวล้าง... (เรื่องเดิม : 40)

ในความรู้สึกของเพ็ญจันทร์ หล่อนก็ไม่ได้รักลูกเลย

ดังที่ผู้แต่งกล่าวถึงความรู้สึกของเธอว่า

...ไม่เอาอีกแล้ว พ่อที่คนเดียวพอ ร้าคาญจะตายตอน
 ท้องไปไหนก็ไม่ได้ เจ็บท้องก็แทบตาย เดี่ยวเป็นนางนาค
 พระโขง...ให้ลูกกินนมเธอ ไม่รับประทาน เดี่ยวคัล้อย
 หมด... (เรื่องเดิม : 40-41)

ผู้แต่งยังกล่าวถึงพฤติกรรมของเพ็ญจันทร์ว่าประพฤติดัว
 ไม่เหมาะสมว่า

...เที่ยวทะเลลونها ไปวันๆ กลางวันนอนตื่นเอาตะวันโद่ง
 ออกไปเสริมสวย ต้าออกเที่ยวงาน ดูหนังฟังเพลงลูกทุ่ง บาง
 ครั้งถึงขนาดข้ามจังหวัดไปดู เพราะนักร้องคนโปรดมาเปิด
 การแสดงในจังหวัดใกล้เคียง...

...หล่อนเรียกลูกชายว่า เจ้าหยิกเพราะเขาผมหยิก
 เด็กชายสวีนีย์จึงชื่อหยิกและอยู่กับย่ามาตลอด พ่อทำงาน
 หามรุ่งหามค่ำ ไปสอนหนังสือ ดูแลไว้ แม่นอนกลางวัน
 หรือตื่นสายไม่ได้เห็นหน้า... (เรื่องเดิม : 40-41)

สวีนัยกับแม่ไม่มีความผูกพันกันเลย เพราะแม่ไม่ได้สนใจ เลี้ยงดู แม่เอาแต่รักสนุก ชอบเที่ยวสนุกสนาน เมื่อเขาได้มีโอกาสพบแม่อีกครั้งหนึ่ง เขาก็ตื่นเต้นที่จะได้พบ ทั้งๆ ที่เขาจำหน้าแม่ไม่ได้ ดังที่ผู้แต่งบรรยายความรู้สึกของเขาที่มีต่อแม่ว่า

แม่เธอ แล้วแม่อยู่ไหนละ สวีนัยนึกหน้าแม่ไม่ออก แต่ก็อดตื่นเต้นไม่ได้ แม่ทิ้งเขาไว้กับย่า ไม่เคยใส่ใจเลี้ยงดู แต่เขาก็ยังนึกถึงแม่ แม่มีผิวใหม่ไปก็คนแล้ว อาวีเวียนนึกทว่าแม่ของเขานั้นและทะเล หนีออกจากบ้านตามนักร้องลูกทุ่งไป แล้วก็เดินสายกับพวกนั้น (เรื่องเดิม : 115-116)

เมื่อสวีนัยได้พบแม่ในสภาพที่ทรุดโทรม และเขาได้ทราบความจริงว่าที่แม่แหวะมาที่นี้ไม่ใช่เพราะคิดถึงเขา แต่แม่มาขอเงินจากลุงต่างหาก ดังที่ผู้แต่งบรรยายความรู้สึกของเขาว่า

...สวีนัยก็ลึงโลดไปหานึกว่าแม่จะถวิลหาตัวบ้าง หากเมื่อไปถึง เขาก็ได้พบมารดาในสภาพเพ็งสร่างเมา ผอม ทรุดโทรม ดูไม่ได้... สวีนัยสะอึก แม่ไม่ได้ตั้งใจแหวะไปหาลุงเพื่อเยี่ยม-เยี่ยมเขา นอกจากไม่เยี่ยมเขาแล้วคงไม่ได้เอ่ยถึงเขาด้วย เพราะถ้าเอ่ยถึงก็คงรู้ว่าเขาอยู่เมืองนี้ แม่ไม่ได้ใส่ใจว่าเขา มีชีวิตอยู่หรือไม่ด้วยซ้ำไป... (เรื่องเดิม : 116)

ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุที่เกิดจากการเลี้ยงดูของครอบครัว ที่ทำให้บุคคลในครอบครัวต้องกลายเป็นเด็กที่มีปัญหา ถ้าบุคคลในครอบครัวให้ความรักต่อบุคคลในครอบครัวแล้ว เด็กคงจะไม่หันไปพึ่งยาเสพติด เพราะเด็กที่ขาดความรักย่อมจะถูกชักจูงได้ง่าย ผู้แต่งยังได้เน้นอีกว่าความรักความอบอุ่น เป็นสิ่งที่มนุษย์ควรมอบให้แก่กัน ดังเช่นความรัก ความสงสาร ความเมตตา ที่หิมวัตมอบให้สวีนัย จนทำให้สวีนัยรอดพ้นจากการติดยาเสพติดได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ายกย่องที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน